

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ
ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ

21ο Ετήσιο Συνέδριο

Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού

Πέμπτη 22 Νοεμβρίου 2012

Θέμα: 'Η οικονομική κρίση και η συμβολή των Εθελοντικών Οργανώσεων και των προγραμμάτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην αντιμετώπιση της'

Υπό την αιγίδα της Υπουργού Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων
κ. Σωτηρούλας Χαραλάμπους

Οι εργασίες του συνεδρίου είναι στα πλαίσια
της Κυπριακής Προεδρίας του Συμβουλίου της ΕΕ

ΕΚΔΟΣΗ

Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού

Μάρτιος 2013

21^ο ετήσιο συνέδριο ΠΣΣΕ

Θέμα: 'Η οικονομική κρίση και η συμβολή των Εθελοντικών Οργανώσεων και των προγραμμάτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην αντιμετώπιση της'

Πέμπτη 22 Νοεμβρίου 2012, αίθουσα CYTA 'Ευ αγωνιζέσθαι' του Ολυμπιακού Μεγάρου Λευκωσίας

✧ Συνδιοργανωτής : Επαρχιακό Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού Κερύνειας

Τα πρακτικά επιμελήθηκαν οι:

Σταύρος Ολύμπιος
Ανδρούλλα Πασχαλίδου
Χαράλαμπος Χατζησάββας
Ολίβια Πατσαλίδου
Χρυστάλλα Τοπουζή

ISBN **978-9963-9978-7-9** (print)
ISBN **978-9963-9978-8-6** (on line)

Εκδότης © Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

Ανδρέα Αβρααμίδη 9, 3ος όροφος, διαμ. 301, 2024 Στρόβολος, Λευκωσία

Τ.Θ.: 24649, 1302 Λευκωσία

Τηλ.: 22 514 786 Τηλεομοιότυπο: 22 514 788

Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: info@volunteerism-cc.org.cy

Ηλεκτρονική διεύθυνση: www.volunteerism-cc.org.cy

Απαγορεύεται η μερική ή ολική αναδημοσίευση της έκδοσης, καθώς και η αναπαραγωγή της με οποιοδήποτε μέσο χωρίς τη σχετική άδεια του Εκδότη

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 21ου ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Εγγραφή Συνέδρων

*

Προσφώνηση από τον Πρόεδρο του Επαρχιακού Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού Κερύνειας **κ. Ηλία Δημητρίου**

*

Χαιρετισμός από το Δήμαρχο Κερύνειας **κ. Γλαύκο Καριόλου**

*

Χαιρετισμός από τον Πανιερώτατο Μητροπολίτη Κερύνειας **κ. Χρυσόστομο**

*

Χαιρετισμός και κήρυξη εργασιών του Συνεδρίου από την έντιμη Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων **κα Σωτηρούλα Χαραλάμπους**

Απονομή τιμητικών πλακετών στους μαθητές που διακρίθηκαν στον διαγωνισμό της Έκθεσης Ιδεών 2011 στα σχολεία με θέμα τον εθελοντισμό

Εισηγητές Συνεδρίου

Δρ Σταύρος Ζένιος

Καθηγητής χρηματοοικονομικών και διοικητικής επιστήμης - Πανεπιστήμιο Κύπρου

*

Δρ Στέλλα Μουστάκα-Πλέιπελ

Προϊστάμενη Τομέα Κοινωνικής Ανάπτυξης και Αξιολόγησης Προγραμμάτων Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας

*

Λάζαρος Σαββίδης

Δήμαρχος Στροβόλου

*

Ανδρέας Κιτρομηλίδης

Πρόεδρος Ένωσης Κοινοτήτων

*

Ηλίας Δημητρίου

Πρόεδρος ΕΣΣΕ Κερύνειας

*

Συζήτηση

Συντονιστής : Κυριάκος Πιερίδης , δημοσιογράφος

*

Λήξη εργασιών Συνεδρίου

Ο κ. Κυριάκος Πιερίδης συντονιστής του συνεδρίου καλωσόρισε τους συνέδρους στο 21^ο ετήσιο συνέδριο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού (ΠΣΣΕ) το οποίο διοργανώνεται με την συνεργασία του Επαρχιακού Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού (ΕΣΣΕ) Κερύνειας με θέμα : *'Η οικονομική κρίση και η συμβολή των Εθελοντικών Οργανώσεων και των προγραμμάτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην αντιμετώπιση της'*

Χαιρετισμός από το Δήμαρχο Κερύνειας κ. Γλαύκο Καριόλου

Πανιερώτατε Μητροπολίτη της επαρχίας Κερύνειας, Έντιμη κυρία Υπουργέ, αξιότιμε κ. Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, αξιότιμε φίλε Πρόεδρε του Επαρχιακού Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού Κερύνειας, εκλεκτοί ομιλητές, αγαπητοί φίλοι σύνεδροι,

είναι με ιδιαίτερη τιμή και περίσκεψη που χαιρετίζω το 21^ο παγκύπριο συνέδριο εθελοντισμού στην απαρχή μιας επικίνδυνης κοινωνικής κατάστασης που προσομοιάζει με την τραγική Κυπριακή καταστροφή που δημιούργησε η Τουρκική εισβολή το 1974.

Όπως τότε έτσι και σήμερα δεν έχω καμιά αμφιβολία ότι η πατρίδα μας θα επιβιώσει και πάλι στηριζόμενη σε τεράστιο βαθμό στην άμισθη, ελεύθερη, ανιδιοτελή, επίπονη δράση, αγαθοεργία, φιλανθρωπία και τον ακόρεστο έρωτα ενός μεγάλου μέρους του Κυπριακού λαού που ποτέ δεν ξεχνά ότι: ύψιστον μέτρον πολιτισμού εστί ο ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ.

Πρέπει να ομολογήσω ότι χωρίς τον εθελοντισμό, ούτε οι Τοπικές αρχές της κατεχόμενης από τη Τουρκία επαρχίας μας θα υπήρχαν, αλλά ούτε και οποιασδήποτε μορφής αγώνας για επιστροφή θα μπορούσε να επιβιώσει χωρίς τον Εθελοντισμό. Οι Τοπικές Αρχές της κατεχόμενης επαρχίας Κερύνειας καθώς βυθιζόμεθα όλο και περισσότερο στα παγωμένα νερά της οικονομικής κρίσης, έχουμε άμεση ανάγκη του εθελοντισμού σε όλες του τις μορφές. Πλείστα από τα σκοπούμενα Δημοτικά προγράμματα όπως τα: «Κυρηνείας Νόστος», «Ερινύες» και «Αινείας» αφορούν δράσεις επιστροφής, αποτροπής πώλησης πατρίδας, επιβεβαίωσης ιδιοκτησιακού καθεστώτος και βοήθειας προς τους ηλικιωμένους Κερυνειώτες, αντίστοιχα βασίζουν

την υλοποίηση και επιτυχία τους ολοκληρωτικά σε εθελοντές Κερυνειώτες και μη Κερυνειώτες, φίλους της επαρχίας και των δικαίων μας.

Ο χρόνος του συνεδρίου σας, όλοι οι εξαιρετοι ομιλητές σας και ειδικά το θέμα που θα αναπτύξουν «Η Οικονομική κρίση και η συμβολή των εθελοντικών Οργανώσεων και των προγραμμάτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην αντιμετώπιση της» παρουσιάζονται ίσως στην πλέον κατάλληλη στιγμή. Σας συγχαίρω και εύχομαι κάθε επιτυχία στο συνέδριο σας.

Μαγνητοσκοπημένο μήνυμα της Επιτρόπου Εκπαίδευσης, Πολιτισμού, Πολυγλωσσίας και Νεολαίας της ΕΕ κ. Ανδρούλλας Βασιλείου

Αγαπητοί φίλοι, είναι τιμή για μένα να απευθύνομαι σε εσάς με την ευκαιρία του ετήσιου συνεδρίου του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, με το οποίο με συνδέουν από παλιά στενοί δεσμοί φιλίας και συνεργασίας. Λυπάμαι μόνο που δεν μπορώ να είμαι μαζί σας αυτοπροσώπως. Θα ήθελα να σας συγχαρώ για την αφοσίωση σας σε εθελοντικές δραστηριότητες, καθώς και για τις προσπάθειες σας να ευαισθητοποιήσετε τον κόσμο για τα οφέλη του εθελοντισμού. Ο εθελοντισμός είναι στάση ζωής, είναι συνδεδεμένος με τις πιο υψηλές αξίες και αρετές της ανθρώπινης φύσης όπως την αλληλεγγύη και τον αλtruισμό. Ενδυναμώνει την ανθρωπιστική συνείδηση και ευαισθητοποιεί τους πολίτες σε θέματα αντιμετώπισης προβλημάτων που ταλανίζουν την κοινωνία μας. Επιπρόσθετα σε συλλογικό επίπεδο ευνοείται η εθνική ομοψυχία και δημιουργούνται οι προϋποθέσεις κοινών στόχων. Ο εθελοντισμός είναι ένας τομέας που μπορεί να συμβάλει πολύ στην κοινωνία αλλά και στον οποίο μπορεί να συμβάλει πολύ μεγάλο μέρος της κοινωνίας επειδή εθελοντές μπορεί να είναι άνθρωποι όλων των ηλικιών μπορεί ακόμη, να αποτελέσει πολύτιμη πηγή άτυπης μάθησης αλλά και καταλύτη για πολλές οργανώσεις καθώς και για την ίδια την οικονομία. Στο πλαίσιο του φετινού ευρωπαϊκού έτους για την ενεργό γήρανση και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών, αυτό είναι ένα σημαντικό μήνυμα, φέτος είναι το έτος κατά το οποίο εορτάζεται ο διάλογος μεταξύ των γενεών σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Φέτος είναι επίσης το έτος για να εγκωμιάσουμε όλο το εθελοντικό έργο που γίνεται για να αντιμετωπιστούν οι αυξανόμενες ανάγκες της γηράσκουσας κοινωνίας μας.

Είμαι σίγουρη ότι οι προβληματισμοί σας κατά τη διάρκεια του συνεδρίου αυτού θα συμβάλουν στον προσδιορισμό ορθών πρακτικών στον τομέα αυτό. Αναμένω με

ενδιαφέρον να ακούσω για τις πρακτικές αυτές και σας ενθαρρύνω να τις ανταλλάξετε με άλλες χώρες στο πλαίσιο του παρόντος ευρωπαϊκού έτους. Σας εύχομαι μια εποικοδομητική συζήτηση και καλή συνέχεια στο εξαιρετο έργο που επιτελείτε.

Χαιρετισμός και κήρυξη εργασιών του Συνεδρίου από την έντιμη Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κα Σωτηρούλα Χαραλάμπους

Με ιδιαίτερα αισθήματα χαράς και ευχαρίστησης δέχθηκα την πρόσκληση του φίλου Προέδρου του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του φίλου Προέδρου του Επαρχιακού Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού της επαρχίας Κερύνειας να θέσω υπό την αιγίδα μου το Συνέδριο με θέμα: «Οικονομική κρίση και η συμβολή των εθελοντικών οργανώσεων και των προγραμμάτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην αντιμετώπιση της».

Στην πραγματικά δύσκολη από άποψη οικονομίας εποχή που διανύουμε, αξίες όπως η κοινωνική αλληλεγγύη και η εργασία προς όφελος του κοινωνικού συνόλου αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερο περιεχόμενο. Αυτές οι αρχές μαζί με τις οργανωμένες παρεμβάσεις του κράτους και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δημιουργούν στέρεες προϋποθέσεις.

Το θέμα το οποίο επιλέξατε να αναπτύξετε σήμερα στο πλαίσιο του Συνεδρίου σας είναι πολύ σημαντικό και αναδεικνύει τον βαρυσήμαντο ρόλο που καλείται να διαδραματίσει η τοπική κοινωνία στην αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν σ' αυτήν. Όπως ορθά έχετε προβάλει μέσα από το θέμα που έχετε επιλέξει, ο εθελοντισμός και οι τοπικές Αρχές είναι οι πρώτοι αποδέκτες ενός προβλήματος και οι πρώτοι που έρχονται αντιμετώπι με μια δύσκολη κατάσταση.

Είναι για τον λόγο αυτό που το κράτος επιλέγει συνειδητά να έχει σε μεγάλο βαθμό συνεργασία με τους οργανωμένους εθελοντές καθώς και με τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης διότι μέσα από τους φορείς αυτούς μπορεί να διεισδύει στα προβλήματα που αναφέρονται σε τοπικό επίπεδο και να προωθήσει καλύτερες και πιο αποτελεσματικές λύσεις.

Μέσω της εθελοντικής δράσης και της δράσης των τοπικών Αρχών ενισχύεται η κοινωνική συνοχή, διευθετούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο διάφορα κοινωνικά ζητήματα, αυξάνεται η ενεργητική συμμετοχή των ανθρώπων και ενισχύεται η ανάπτυξη

επικοινωνιακών, κοινωνικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων αλλά και η ανάπτυξη νέων ικανοτήτων. Ο ρόλος των εθελοντών είναι πάντα επικουρικός και δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υποκαταστήσει τις υποχρεώσεις του κράτους.

Η ανάδειξη της σημασίας του εθελοντισμού είναι σήμερα πιο αναγκαία παρά ποτέ άλλοτε. Η όξυνση των ανισοτήτων ανάμεσα στους πολίτες, η αύξηση της φτώχειας και της ανεργίας ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης αλλά και η συνεχής απομάκρυνση των πολιτών από τους κοινωνικούς θεσμούς αναδεικνύουν συνεχώς νέα κοινωνικά προβλήματα που χρειάζονται άμεση λύση.

Έχοντας πλήρη επίγνωση της συνεισφοράς του εθελοντικού κινήματος στον κοινωνικό τομέα, η Κυβέρνηση στηρίζει τις προσπάθειες των οργανωμένων εθελοντών μέσα από το Σχέδιο Επιχορήγησης Εθελοντικών Οργανώσεων. Η παροχή της κρατικής χορηγίας στοχεύει στην προαγωγή και ενδυνάμωση της εθελοντικής δραστηριότητας στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας και ταυτόχρονα συμβάλλει στην αποκέντρωση, στην καλύτερη ευελιξία και πολυμορφία των υπηρεσιών, στη μείωση των δημόσιων δαπανών αλλά πάνω απ' όλα στην εξυπηρέτηση των πολιτών σε τοπικό επίπεδο. Ταυτόχρονα ενισχύεται η δράση των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο ίδιο πεδίο. Για το έτος 2012 η Κυβέρνηση, παρά την οικονομική κρίση, διαμοίρασε σε εθελοντικές οργανώσεις και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης ποσόν σχεδόν 9.000.000 ευρώ για τη λειτουργία προγραμμάτων στον τομέα της κοινωνικής φροντίδας.

Με την ευκαιρία που μου δίνεται θα ήθελα να ευχαριστήσω τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, το Σώμα Εθελοντών και όλους τους εθελοντές και τις τοπικές Αρχές που φροντίζουν σαν σύμμαχοι του κράτους να προσφέρουν λύσεις στα προβλήματα της κυπριακής κοινωνίας.

Σας διαβεβαιώ ότι το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων του οποίου προϊστάμαι θα εξακολουθήσει να παρέχει στήριξη προς το έργο σας, με στόχο την αποκέντρωση υπηρεσιών και τη δημιουργία σύγχρονων και ευέλικτων προγραμμάτων, προσαρμοσμένων στις τρέχουσες ανάγκες των πολιτών.

Αγαπητοί εθελοντές, η αγάπη σας για τον συνάνθρωπό μας και η πεποίθησή σας ότι όλοι οι άνθρωποι έχουμε ίσα δικαιώματα στη ζωή κρατούν το κίνημα του εθελοντισμού

ζωντανό και σας οφείλουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ. Με αυτές τις σκέψεις κηρύττω την έναρξη των εργασιών του σημερινού συνεδρίου και εύχομαι καλή επιτυχία στους οργανωτές και στους συμμετέχοντες.

Επίδοση πλακετών στους μαθητές που διακρίθηκαν στο διαγωνισμό Έκθεσης ιδεών που διοργάνωσε το ΠΣΣΕ σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, με την ευκαιρία της Διεθνούς Ημέρας Εθελοντών στις 5 Δεκεμβρίου 2011 και είχε ως θέμα «Εθελοντισμός στη Σύγχρονη Ευρωπαϊκή Κοινωνία»

Η έντιμη υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Σωτηρούλα Χαραλάμπους, ο αντιπρόεδρος του ΠΣΣΕ κ. Ηλίας Δημητρίου και η επίτιμη πρόεδρος του ΠΣΣΕ κ. Έλση Χριστόφια επέδωσαν τις τιμητικές πλακέτες ως ακολούθως:

Μεταξύ των γυμνασίων : 1^ο βραβείο στη Θέα Καλλασίδου από το Νικολαΐδειο Γυμνάσιο Πάφου, 2^ο βραβείο στην Ελένη Χριστοδούλου από το Γυμνάσιο Επισκοπής και 3^ο βραβείο στη Μαρία Κυπριανού από το Γυμνάσιο Σολέας

Μεταξύ των λυκείων: 1^ο βραβείο στην Κωνσταντίνα Καραντάνου από το Λανίτιο Λύκειο Α', 2^ο βραβείο στο Θεόδωρο Παπαλουκά από το Λύκειο Αγίου Νεοφύτου, Πάφου και 3^ο βραβείο στην Άννα Νάη από το Λύκειο και Τεχνική Σχολή Πόλεως Χρυσοχούς.

2ο ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ – ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Εισήγηση Δρ Σταύρου Ζένιου

Καθηγητής χρηματοοικονομικών και διοικητικής επιστήμης - Πανεπιστήμιο Κύπρου
(απομαγνητοφώνηση του προφορικού λόγου)

Το Human Development Index του ΟΗΕ, η οικονομία της αγάπης δηλαδή η οικονομική δραστηριότητα που δεν πληρώνεται, τα νοικοκυριά είτε ο εθελοντισμός, εκτιμάτο το 2006 σε 16 τρισεκατομμύρια δολάρια σε σχέση με 24 τρισεκατομμύρια που ήταν το παγκόσμιο ΑΕΠ. Δηλαδή πάρα πολύ έργο γίνεται από την οικονομία της αγάπης μεταξύ των οποίων και η εθελοντική εργασία. Έτσι αξίζει σοβαρής ανάλυσης, προσεκτικού προγραμματισμού της συστηματικής προσπάθειας.

Θα αρχίσω την τοποθέτηση μου συνδέοντας με αυτό που θεωρώ ότι είναι το τρίπτυχο των προβλημάτων της κυπριακής οικονομίας σήμερα.

Αντιμετωπίζουμε τρία προβλήματα: πρώτο χαμηλή ανταγωνιστικότητα, είμαστε 58^η στις παγκόσμιες κατατάξεις ανταγωνιστικότητας και έχουμε κατέβει κατά 24 βαθμίδες τα τελευταία 4 χρόνια. Ως αποτέλεσμα της χαμηλής ανταγωνιστικότητας αναγκαζόμαστε να δανειζόμαστε και έχουμε καταλήξει να έχουμε συσσωρεύσει ένα από τα υψηλότερα παγκοσμίως χρέη (δημόσιο και ιδιωτικό χρέος). Το δημόσιο χρέος μας, εξαρτάται πώς το μετρά κάποιος, είναι μεταξύ 80-114% του ΑΕΠ, δηλαδή χρωστούμε πάνω από ένα χρόνο την παραγωγή της οικονομίας μας και το χρέος των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων είναι 300% του ΑΕΠ. Ως αποτέλεσμα αυτού του χρέους που έχει συσσωρευτεί, έχει ενεργοποιηθεί ένας φαύλος κύκλος των δημόσιων οικονομικών και των τραπεζών.

Έχουμε το δεύτερο μεγαλύτερο τραπεζικό σύστημα στην Ευρώπη, 6 φορές του ΑΕΠ της χώρας, το πρώτο μεγαλύτερο είναι του Λουξεμβούργου αλλά του Λουξεμβούργου είναι περισσότερο ξένες τράπεζες και δεν είχε το κράτος να τις στηρίξει σε δύσκολες περιόδους. Άρα ένας υπερμεγέθους τραπεζικός τομέας με ριψοκίνδυνες επενδύσεις, ένα κράτος με πολύ υψηλά ποσοστά χρέους, έχει ενεργοποιηθεί ένας φαύλος κύκλος. Ακόμη και χθες είχαμε υποβάθμιση της φερεγγυότητας του κράτους μας από τους διεθνείς οίκους και ως αποτέλεσμα των δύο πιο πάνω έχουμε τα ψηλότερα ποσοστά ανεργίας από το 1974 και ιδιαίτερα ανησυχητικό είναι ότι το 25% των ανέργων είναι νέοι. Η οικονομία μας δεν δημιουργεί θέσεις εργασίας. Συνάδελφοι και φίλοι που συνεργαζόμαστε, βλέπουμε αυτή την περίοδο, ότι είναι μια νέα εποχή αναγέννησης και

δημιουργίας για τη χώρα μας. Και είναι ακριβώς η ευκαιρία τώρα να αντιληφθούμε και μας φέρνει στο θέμα του σημερινού συνεδρίου ότι δεν έχουμε να επιλέξουμε μεταξύ μεγαλύτερου ή μικρότερου κράτους όπως γίνεται η συζήτηση αυτές τις ημέρες. Πρέπει να επιδιώξουμε αυτό που αποκαλείται δομικός πλουραλισμός στην κοινωνική μας οργάνωση, δηλαδή κράτος, ανεξάρτητοι θεσμοί και αυτόνομες ενώσεις πολιτών. Ο νομικός πλουραλισμός επιτρέπει την ενεργοποίηση της κοινωνίας στην αντιμετώπιση των προκλήσεων αντί να στηρίζεται σε μια συγκεντρωμένη και άκαμπτη κυβερνητική υπέρ ευφυΐα.

Αντί να συζητούμε συνεχώς τι μπορεί να κάνει το κράτος, οι δημόσιοι ή ημιδημόσιοι οργανισμοί, πρέπει να αντιληφθούμε ότι πολλά πράγματα επιτυγχάνονται από το συνδυασμό μίας πιο αποτελεσματικής κρατικής μηχανής με πραγματικά ανεξάρτητους θεσμούς. Τονίζω ότι πραγματικά, οι θεσμοί που ελέγχονται με κομματικούς διορισμούς, δεν είναι ανεξάρτητοι θεσμοί το καλύτερο είναι να συνδυάσουμε αποτελεσματική κρατική μηχανή, ανεξάρτητους θεσμούς, αξιοποίηση των αγορών και αυτόνομες ενώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Μεταξύ κράτους και αγορών, που είναι οι παραδοσιακοί ιδεολογικοί διαχωρισμοί, στη χώρα μας βλέπουμε τον πολιτικό διάλογο με βάση παραδοσιακούς διαχωρισμούς αριστεράς και δεξιάς. Μεταξύ κράτους και αγορών υπάρχει χώρος για να δραστηριοποιηθούν οι κοινωνικές δυνάμεις. Αυτό το χώρο το κράτος πρέπει να καλλιεργεί. Είναι ο τρίτος τομέας όπως αποκαλείται. Είναι η φιλανθρωπία, ο εθελοντισμός και η κοινωνική επιχειρηματικότητα. Ο τρίτος τομέας έχει σήμερα ιδιαίτερη σημασία διότι αποτελεί έκφραση της αυτονομίας των πολιτών και διοχετεύει το δυναμισμό του στην επίλυση κοινωνικών προβλημάτων.

Οι πολίτες είναι επιφυλακτικοί ή οφείλουν να είναι επιφυλακτικοί στη χρηματοδότηση κυβερνητικών προγραμμάτων. Εμείς δεν έχουμε ακόμη αντιληφθεί στη χώρα μας ότι το κράτος είμαστε εμείς, τα δικά μας χρήματα είναι που μπαίνουν στο κράτος. Όταν δεν πληρώνουμε τους φόρους μας τους εαυτούς μας κλέβουμε, δεν κλέβουμε τη βασίλισσα της βρετανικής αυτοκρατορίας. Όταν δεν ανταποκρινόμαστε στο έργο μας δεν γελούμε της βασίλισσας, γελούμε του εαυτού μας. Οι πολίτες είναι επιφυλακτικοί στην χρηματοδότηση κυβερνητικών προγραμμάτων, είναι όμως πολλές φορές έτοιμοι να διαθέσουν χρόνο και ενέργεια για να κάνουν τη διαφορά. Το κράτος οφείλει να καλλιεργήσει και να αξιοποιήσει αυτό το ενδιαφέρον των πολιτών. Πρέπει να

αντιληφθούμε ότι η φιλανθρωπία και ο εθελοντισμός, διδάσκονται, μαθαίνονται και οργανώνονται.

Είχαμε ακούσει για τη συμμετοχή των εθελοντών στους Ολυμπιακούς Αγώνες 'Αθήνα 2004'. Το πανεπιστήμιο Κύπρου είχε τότε συνεργαστεί. Υπήρξε όμως πάρα πολλή προεργασία και προετοιμασία για να αξιολογηθούν οι ικανότητες των εθελοντών, να εκπαιδευτούν και να οργανωθούν. Η εθελοντική προσφορά δεν σημαίνει έλλειψη επαγγελματισμού και ανοργανωσιά, απλά στηρίζεται σε διαφορετικά πρότυπα οργάνωσης και διοίκησης από ότι οι επιχειρήσεις και η κρατική γραφειοκρατία.

Ο εθελοντισμός προϋποθέτει ένα πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των πολιτών και ιδιαίτερα των νέων, απαιτεί κουλτούρα για προσφορά και θα μπορούσαμε να κάνουμε πράγματα για να καλλιεργήσουμε την κουλτούρα για την προσφορά. Η δημιουργία πυρήνων εθελοντών στα σχολεία και στα πανεπιστήμια θα μπορούσε ακριβώς να καλλιεργήσει το πνεύμα της κοινωνικής προσφοράς. Η εισαγωγή μαθημάτων αθλητισμού στο πανεπιστήμιο Κύπρου πριν λίγα χρόνια, ιδιαίτερα σε αυτό στόχευε. Ο αθλητισμός, το να αθλούνται οι νέοι μας ήταν το δευτερεύον ζητούμενο, το κύριο ήταν να τους καλλιεργήσουμε ένα πνεύμα συμμετοχής και εθελοντικής προσφοράς.

Έχουμε πολλά παραδείγματα εθελοντικής προσφοράς των νέων στο Πανεπιστήμιο που θα ήθελα να μοιραστώ μαζί σας όπως οι γιατροί του κόσμου, πρωτοβουλίες για οδική ασφάλεια, συνεργασία με την Αρχιεπισκοπή της Κένυας. Πρόσεξα ότι είχαν ιδιαίτερα ενδιαφέρον για τη λειτουργία του ραδιοφωνικού σταθμού. Ήταν καθαρά εθελοντική εργασία. Ένας εθελοντής συνταξιούχος έβγαλε τις προδιαγραφές. Δεν χρειαστήκαμε συμβούλους να το κάνουν, το τρέξαμε με τη γραφειοκρατία για να μας το εγκρίνουν και οι φοιτητές, τώρα εργάζονται και είναι πολύ επιτυχημένος ο ραδιοσταθμός. Θέλω να θυμίσω ότι ο ραδιοφωνικός σταθμός του πανεπιστημίου, που έτυχε μεγάλων επιθέσεων από ένα βουλευτή, τώρα το πανεπιστήμιο κάνει εταιρείες. Έτσι έχω την ευκαιρία to get back to it.

Σε περιόδους υψηλής ανεργίας, όπως τις μέρες μας, είναι σημαντικό να αντιληφθούμε ότι ο εθελοντισμός όχι μόνο δημιουργεί ελπίδα στους νέους αλλά τους ανοίγει ευκαιρίες για μελλοντική εργοδότηση. Εάν οργανωθεί σωστά, προσφέρει εμπειρίες και ανάπτυξη εργασιακών δεξιοτήτων. Η ανεργία στη χώρα μας για τους νέους είναι πάρα πολύ υψηλή. Θα πάρει καιρό να βγούμε από την κρίση και όποιος μας προσφέρει εύκολες

λύσεις δεν μας λείπει την αλήθεια. Υπάρχει ένας μεγάλος κίνδυνος να έχουμε μια χαμένη γενιά. Το να είσαι άνεργος ένα χρόνο χάνεις ένα χρόνο εισοδήματα. Αν είσαι άνεργος 3 χρόνια καταλήγεις να είσαι μη εργοδοτήσιμος. Και είναι μια ευκαιρία με τον εθελοντισμό οι νέοι να μην καταντήσουν μη εργοδοτήσιμοι αλλά να αποκτούν εμπειρίες, ανάπτυξη εργασιακών δεξιοτήτων και ευκαιρίες για μελλοντική εργοδότηση.

Όταν ο άνθρωπος επιτύχει την επαγγελματική του καταξίωση τότε επιδιώκει την ικανοποίηση κάποιων ανώτερων φιλοδοξιών. Η περίοδος κρίσεων προσφέρεται ιδιαίτερα για όσους είναι καταξιωμένοι να ικανοποιήσουν κάποιες ανώτερες φιλοδοξίες. Τη φιλανθρωπία μπορεί να την καλλιεργήσει το κράτος με φορολογικά κίνητρα, ενεργό προσέλκυση, προβολή παραδειγμάτων προς μίμηση. Και πάλι από το πανεπιστήμιο Κύπρου έχουμε κάτι να μάθουμε.

Στην πρώτη δεκαετία ζωής το πανεπιστήμιο Κύπρου είχε εξασφαλίσει δωρεές μερικών εκατοντάδων χιλιάδων ευρώ ιδίως σε μορφή βραβείων και υποτροφιών. Ο τότε πρόεδρος Γλαύκος Κληρίδης έδωσε το παράδειγμα καθιερώνοντας βραβείο του προέδρου της Δημοκρατίας για τον άριστο φοιτητή. Πολλοί άλλοι είχαν ακολουθήσει και σε μια δεκαετία το Πανεπιστήμιο είχε εξασφαλίσει μερικές εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ για τέτοιου είδους δραστηριότητες. Σε μια πενταετία οι δωρεές είχαν ξεπεράσει τα 10 εκατομμύρια ευρώ. Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας Τάσος Παπαδόπουλος, έδωσε το υπόδειγμα με το να κηρύξει την έναρξη της εκστρατείας. Ο πρόεδρος Βασιλείου προήδρευσε μιας επιτροπής για να εξασφαλίζει χρηματοδοτήσεις. Έδωσε και το παράδειγμα ο ίδιος να δημιουργήσει έδρα marketing. Άλλοι ακολούθησαν. Τι μας διδάσκουν αυτά τα παραδείγματα; Ότι εκεί όπου το οργανωμένο πανεπιστήμιο έβαζε 'λίγο το χέρι του' η επιτυχία ήταν πάντα σημαντικά αυξημένη. Έτσι και με τον εθελοντισμό των πολιτών και τη φιλανθρωπία γενικότερα.

Το κράτος μπορεί να συνδράμει στην καλλιέργεια του εθελοντισμού, μπορεί όμως και να βλάψει. Να υποδείξω ότι υπάρχουν μελέτες που αποκαλύπτουν ότι οι νέοι μας δεν ενδιαφέρονται για συνδέσμους και οργανώσεις γιατί βρίσκονται υπό τον έλεγχο πολιτικών κομμάτων.

Η κοινωνία των πολιτών για να ενεργοποιηθεί πρέπει να αφεθεί χώρος μεταξύ κράτους και αγορών. Στις αγορές όλοι πηγαίνουμε, είναι η δουλειά μας. Όταν το

κράτος όμως μέσα από τους διάφορους θεσμούς ελέγχει συνδέσμους και οργανώσεις, μελέτες αποκαλύπτουν ότι αυτό απωθεί τους νέους. Θα φέρω παράδειγμα από το πανεπιστήμιο. Όταν οι φοιτητές είχαν αίτημα να δημιουργηθεί φοιτητικό βιβλιοπωλείο και να προσφέρονται τα βιβλία δωρεάν. Τα βιβλία δεν μπορεί να είναι δωρεάν αλλά θα μπορούσαμε ως μια μεγάλη αγορά, είμαστε 7000 φοιτητές και 1000 εργαζόμενοι να ασκήσουμε τη δύναμη μας προς τους πωλητές. Είχαμε δουλέψει τότε με το Συνεργαστικό Ίδρυμα/Εταιρεία και σκαλώσαμε στις αντιδράσεις των φοιτητικών κομματικών οργανώσεων. Οι μισοί επέμεναν ότι πρέπει το πανεπιστήμιο να πληρώσει, οι άλλοι μισοί επέμεναν ότι πρέπει να πληρώσει η κυβέρνηση. Αν μιλούσες με την αντιπολίτευση έφταιγε η κυβέρνηση που δεν μας έδινε τα χρήματα, εάν μιλούσες με τη συμπολίτευση έφταιγε το Πανεπιστήμιο που δεν έβαζε τα χρήματα, ενώ θα μπορούσε να ήταν καθαρά εθελοντική προσφορά.

Καταλήγω με την τρίτη μορφή δομικού πλουραλισμού που είναι οι κοινωνικές επιχειρήσεις. Να αντιληφθούμε ότι η επιχειρηματικότητα δεν έχει πάντα και μοναδικό στόχο, το κέρδος. Μπορεί να στοχεύει στην ικανοποίηση ευρύτερων κοινωνικών αναγκών εφαρμόζοντας σύγχρονες αρχές του management. Εξασφαλίζουν αγοραστές για τις υπηρεσίες τους, για κοινωνικές ανάγκες, θέτουν στόχους και αξιολογούν τα αποτελέσματα, μπορεί να έχουνε μετόχους ή να είναι οικογενειακές επιχειρήσεις αλλά δεν κάνουν κατ' ανάγκη κέρδος ούτε πληρώνουν χρήματα. Είναι μια αυτοδιατηρούμενη επιχειρηματική δραστηριότητα που μπορεί να ικανοποιήσει μια κοινωνική ανάγκη, να εργοδοτεί κόσμο, δεν κάνει κέρδος και δεν πληρώνει μέρος. Για να ενεργοποιηθούν τέτοιου είδους επιχειρήσεις χρειάζεται και πάλι το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο, κίνητρα, το κράτος να αναγνωρίζει αυτού του είδους τις επιχειρήσεις.

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα τράβηξε τα φώτα της δημοσιότητας με τη βράβευση της τράπεζας των φτωχών στην Μπαγκλαντές το 2006 του Mohamed Younis. Ο Mohamed Younis ένας καθηγητής των οικονομικών στο πανεπιστήμιο, μελετούσε τη φτώχεια και ανακάλυψε μέσα από τις έρευνες του ότι 42 εργάτες ενός χωριού κοντά στο πανεπιστήμιο είχαν δανειστεί συνολικά 27 δολάρια και δεν μπορούσαν να τα πληρώσουν ήταν σε κατάσταση μόνιμης φτώχειας. Εργαζόντουσαν από το χάραμα του 'φου' μέχρι τη δύση του ήλιου για να πληρώσουν τα χρέη τους. Έβγαλε από την τσέπη του 27 δολάρια και τους έδωσε και εκπλάγηκε πόσο γρήγορα του τα έφεραν πίσω, ιδιαίτερα οι γυναίκες που δανείστηκαν τα χρήματα. Βγήκαν από τα χρέη και μετά

άρχισαν να κάνουν τις δικές τους μικρές επιχειρήσεις. Τα καλάθια που έφτιαχναν τα πουλούσαν και έβγαζαν κέρδος δεν πλήρωναν τα χρέη τους, τα κοτόπουλα που έκαναν μερικά αβγά ήταν κέρδος και η κατάληξη; Όταν βραβεύτηκε 30 χρόνια μετά να έχει 7 εκατομμύρια πελάτες σε 73,000 χωριά.

Μπορούμε να πούμε πολλά παραδείγματα επιχειρηματικότητας που μας αφορούν. Π.χ. εφαρμογή στην δημόσια παιδεία καλύτερης αξιοποίησης του χρόνου που περνούν οι μαθητές σε σχολικές δραστηριότητες. Έχουμε τους χώρους το απόγευμα άδειους, τα παιδιά μας έχουν εξωσχολικές δραστηριότητες, είναι ένα πρόσφορο έδαφος για επιχειρηματική δραστηριότητα.

Οι συνεργασίες για αξιοποίηση εναλλακτικών πηγών ενέργειας μεταξύ καταναλωτών, τραπεζών κυβέρνησης, ΜΚΟ και εταιρειών ηλιακής και αιολικής βιοθερμικής ενέργειας.

Στο πανεπιστήμιο ο νέος μας πρόεδρος που είναι καθηγητής φυσικής και ενδιαφέρεται για θέματα ενέργειας έχει προωθήσει τη δημιουργία ηλιακού πάρκου. Κατάφεραν να βρουν το χορηγό, την τεχνολογία, πήραν άδεια από τα Ηνωμένα Έθνη για να στηθεί στη νεκρή ζώνη και περιμένουν ακόμη πολεοδομική άδεια. Δεν τα βάζουμε κάτω θα περιμένουμε.

Πρέπει να δημιουργηθούν ευκαιρίες απασχόλησης για νέους μέσω μικροδανείων όπως έκανε μια επιχείρηση για να παραχωρούνται μικροδάνεια. Σε 5 χρόνια, λέει, 700 χιλιάδες δανειστές δάνεισαν 120 εκατομμύρια δολάρια σε 200,000 νέους επιχειρηματίες από 50 χώρες. Επιτέλους αυτά είναι που πρέπει να μάθουμε τα παιδιά μας να κυνηγούν και όχι να προσβλέπουν σε μια θέση στο δημόσιο.

Οι νέοι μας μπορεί να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο, ενδιαφέρονται βαθιά για τα κοινωνικά προβλήματα, έχουν γνώσεις έχουν ενεργητικότητα, ψάχνουν τρόπους να δραστηριοποιηθούν ονειρεύονται ένα καλύτερο κόσμο όμως δεν έχουν τα εργαλεία για να τον επιτύχουν και η κοινωνική επιχειρηματικότητα τους ανοίγει δρόμους. Η απασχόληση των νέων αποτελεί επίσης απάντηση στο πρόβλημα της νεανικής παραβατικότητας. Είναι η διέξοδος από την ανεργία και επομένως ως κράτος έχουμε ευθύνη να μεριμνούμε, να καλλιεργούμε αυτό το χώρο μεταξύ κράτους και αγορών για να μπορούν να αναπτυχθούν η κοινωνία των πολιτών, εθελοντικές οργανώσεις, η φιλανθρωπία και η κοινωνική επιχειρηματικότητα.

Θα καταλήξω, αγαπητοί φίλοι, με μια πολύ συγκεκριμένη πρόταση. Η πρόταση μας έχει να κάνει με τις επερχόμενες προεδρικές εκλογές οι οποίες θα μας στοιχίσουν 7 εκατομμύρια ευρώ, τόσα ήταν την τελευταία φορά, θα είναι περισσότερα τώρα. Οι άνεργοι θα πάρουν μια μέρα μισθό και τέλειωσε. Θα μπορούσε να είχε οργανωθεί αυτή η προσπάθεια με εθελοντές, να εργοδοτηθούν 100-200 εθελοντές για να εκπαιδευτούν για μια μεγάλη περίοδο και η επόμενη διαδικασία να γίνει με εθελοντική προσφορά. Εμείς, ως ομάδα, είμαστε στη διάθεση σας. Μπορούμε να διαθέσουμε για αυτό το έργο 2 πρυτάνεις, μια πρώην επίτροπο διοικήσεως, 10 επιχειρηματίες, 5 νομικούς και 20 νέους οι οποίοι είναι πρόθυμοι να δουλέψουν όχι μόνο εκείνες τις 2 ημέρες αλλά εάν χρειαστεί να εκπαιδευτούμε και λίγες ημέρες περισσότερο για να κάνουμε στη χώρα μας τις εκλογές με εθελοντική προσπάθεια.

Σας ευχαριστώ που με καλέσατε, σας ευχαριστώ που με ακούσατε.

Εισήγηση Δρ Στέλλας Μουστάκα-Πλέπελ

Προϊστάμενη Τομέα Κοινωνικής Ανάπτυξης και Αξιολόγησης Προγραμμάτων Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας

Αρχικά να μου επιτρέψετε να εκφράσω τις ευχαριστίες μου για την πρόσκληση που μας έχετε απευθύνει για να δώσουμε τη συνεισφορά των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας σε ένα σοβαρό θέμα. Θα ήταν παράλειψη να μη συγχαρώ το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και το ΕΣΣΕ Κερύνειας, για την πρωτοβουλία τους στη διοργάνωση του συνεδρίου.

Η παρουσία του εθελοντικού κινήματος της Κύπρου, είναι έντονα αισθητή στη κυπριακή κοινωνία και η συμβολή του στην αντιμετώπιση των κοινωνικών αναγκών, στην επίτευξη υψηλότερου επιπέδου διαβίωσης για όλους τους πολίτες και στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής στον τόπο μας, είναι αδιαμφισβήτητα πολύ σημαντική.

Ο εθελοντισμός ορίζεται ως μία προσωπική δέσμευση που δεν πραγματοποιείται προς κάλυψη οικονομικών αναγκών και δεν είναι υποχρεωτική σε πολιτικό-κοινωνικό επίπεδο. Πρόκειται για μία συμπεριφορά που ενεργοποιείται από τα ψυχικά ωφελήματα που μεταδίδει στους συμμετέχοντες, και έχει ως αποτελέσματα δράσεις με σημαντική αξία για την κοινωνία. Αποτελεί μέσο ενεργής συμμετοχής σε θέματα της κοινότητας και εργαλείο για τη διευθέτηση ανθρωπιστικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών θεμάτων.

Παράλληλα, πρεσβεύει αρχές όπως η ισότητα, η αξιοπρέπεια, τα ανθρώπινα δικαιώματα και ο αμοιβαίος σεβασμός.

Ο οργανωμένος εθελοντισμός έχει κύρια χαρακτηριστικά τον παρεμβατισμό, τις δημοκρατικές λειτουργίες, τον κοινωνικό επαγγελματισμό και τη συμβολή στην ανάπτυξη του τρίτου τομέα - αλληλέγγυα οικονομία.

Μαζί με τον Εθελοντικό τομέα οι Φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αποτελούν το πεδίο στο οποίο μπορεί να αναπτυχθεί η συμμετοχική κοινωνία και στην οποία ο πολίτης έχει τη δυνατότητα, να συμμετάσχει στη λήψη αποφάσεων, για την καλύτερη προώθηση του συμφέροντος του.

Σε όλα τα προγράμματα ανάπτυξης εκφράζεται ρητά η αντίληψη σε ευρωπαϊκό επίπεδο ότι οι τοπικοί θεσμοί οφείλουν να παρεμβαίνουν καθοριστικά στην αναπτυξιακή διαδικασία. Αυτοί οι θεσμοί είναι σε θέση να επεξεργάζονται και να προωθούν λύσεις στα ουσιαστικά προβλήματα της τοπικής κοινωνίας, στην οικονομική ρύθμιση της τοπικής αγοράς και στην αναπαραγωγή του τοπικού παραγωγικού συστήματος.

Στην τελευταία δεκαετία στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναδειχθεί ο νέος ρόλος της αυτοδιοίκησης που σχετίζεται άμεσα με τη βαθμιαία αποκέντρωση των υπηρεσιών και κατ’ επέκταση την ουσιαστικότερη εξυπηρέτηση του πολίτη. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να μετατραπεί σε κεντρικό φορέα τοπικής ανάπτυξης, μέσα από ένα ευρύ φάσμα προγραμμάτων, δράσεων που ενισχύουν και προωθούν την κοινωνική συνοχή και ενσωμάτωση, την απασχόληση, τη συμφιλίωση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, την ποιότητα ζωής στην τοπική κοινωνία.

Ο προσδιορισμός της ποιότητας ζωής στην τοπική κοινωνία καθίσταται δυσχερής καθώς η ποιότητα ζωής αποτελεί ένα πολυπαραγοντικό και πολυδιάστατο κοινωνικό φαινόμενο στο οποίο υπεισέρχονται πολλαπλοί αντικειμενικοί παράγοντες και πολυσύνθετες υποκειμενικές παράμετροι. Μια παράμετρος που απασχολεί σήμερα ολόκληρη την κοινωνία είναι η οικονομική κρίση.

Η παγκόσμια οικονομική κρίση επηρέασε με κάποια χρονική καθυστέρηση την οικονομία της Κύπρου, με αρνητικές επιπτώσεις στην αγορά εργασίας και στα δημόσια οικονομικά. Ταυτόχρονα, η ευρύτερη κρίση στην ευρωζώνη, εκτιμάται ότι θα επηρεάσει

τους ρυθμούς ανάπτυξης τα επόμενα χρόνια με επακόλουθο να υπάρξουν εντονότερες προκλήσεις κυρίως στην απασχόληση και στα δημόσια οικονομικά.

Το 2012 η ανεργία στην Ευρώπη σημείωσε αύξηση 11,2 % σε σχέση με 10,2 % που ήταν το 2011. Επίσης το 2013 προβλέπεται περαιτέρω αύξηση στο 11,5%. Στην Κύπρο το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε από 5,3% το 2009 στο 6,2% το 2010 (ετήσιος μέσος όρος) και το 2011 ανήλθε στο 7,7%. Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία της EUROSTAD, το Φεβρουάριο 2012 το ποσοστό ανεργίας στην Κύπρο ήταν 9,7%. Παράλληλα παρατηρείται μείωση στο ποσοστό απασχόλησης από 75,4% το 2010 σε 73,8% το 2011.

Το 2010, το ποσοστό των ατόμων που βρίσκονταν σε κίνδυνο φτώχειας ή / κοινωνικού αποκλεισμού ήταν 23,6% σε σχέση με 22,9% το 2009. Σε επιμέρους δείκτες παρατηρείται αύξηση του ποσοστού φτώχειας από 15,3 % το 2009 σε 15,8% το 2010. Δηλαδή περίπου 16% του πληθυσμού διέμενε σε νοικοκυριά με εισόδημα ανά ισοδύναμο ενήλικα χαμηλότερο των 10.189 ευρώ, που αντιστοιχεί στο 60% του διάμεσου εισοδήματος ανά ισοδύναμο ενήλικα.

Η εθνική στρατηγική της Κύπρου για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στοχεύει στον εξορθολογισμό των επιδοματικών πολιτικών για απάλειψη στρεβλώσεων, την εισαγωγή στοχευμένων μέτρων προς τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού ειδικότερα εκείνων που αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας και την παράλληλη προώθηση εξατομικευμένων υπηρεσιών για την ενεργό ένταξη τους στην αγορά εργασίας. Σε αυτή δίνεται επίσης έμφαση σε μέτρα για την ανάπτυξη του συντονισμού όλων των εμπλεκόμενων φορέων, υπηρεσιών, ομάδων και ατόμων, συμπεριλαμβανομένων και των άμεσα ενδιαφερομένων.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν ως όραμα την παροχή κοινωνικής προστασίας προς όλους τους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας και τη διασφάλιση συνθηκών κοινωνικής συνοχής και την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Ο Τομέας Δημόσιων Βοηθημάτων, Ηλικιωμένων και Αναπήρων είναι τομέας των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και έχει ως στόχο τη διασφάλιση του δικαιώματος αξιοπρεπούς διαβίωσης σε κάθε άτομο που διαμένει νόμιμα στη Δημοκρατία και δεν έχει τους αναγκαίους πόρους για την κάλυψη των

βασικών και ειδικών του αναγκών όπως αυτές καθορίζονται από το Νόμο. Συγκεκριμένα στοχεύει :

- στην παροχή επιδομάτων/υπηρεσιών σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού (π.χ. ηλικιωμένους, αναπήρους, ασθενείς, μονογονεϊκές οικογένειες, αιτητές πολιτικού ασύλου κ.ά.),
- στην ενθάρρυνση και ενδυνάμωση των δεσμών των ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρίες με την οικογένειά τους και την κοινότητα,
- στην ενεργοποίηση και απεξάρτηση ατόμων από το δημόσιο βοήθημα και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού.

Στην παρούσα φάση γίνονται διεργασίες για τροποποίηση του Περί Δημοσίων Βοηθημάτων Νόμου με τη διατήρηση ενός Νόμου ο οποίος θα απευθύνεται αποκλειστικά στους φτωχούς/ άπορους και θα λειτουργεί ως ένα ύστατο δίκτυ ασφαλείας, το οποίο θα κατοχυρώνει το θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα για αξιοπρεπή διαβίωση εξασφαλίζοντας ένα ελάχιστο εισόδημα σε κάθε άτομο που δεν διαθέτει επαρκείς πόρους συντήρησης. Ο Νόμος θα συνδέεται άμεσα με ενεργητικές πολιτικές (κινητοποίηση των δικαιούχων, κατάρτιση, εκπαίδευση, προσφορά στο κοινωνικό σύνολο μέσω κοινοτικής εργασίας κ.α.) ώστε να αποφεύγεται η καθήλωση στα επιδόματα και να επιτυγχάνεται η ένταξη/ επανένταξη των ληπτών.

Ταυτόχρονα θα λειτουργήσουν διάφορα ειδικά σχέδια τα οποία θα καλύψουν ειδικές και συγκεκριμένες ανάγκες. Τα Σχέδια αυτά αφορούν κάλυψη υλικών συνθηκών υποδοχής για αιτητές Διεθνούς Προστασίας και τους αλλοδαπούς με καθεστώς προσωρινής διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους. Επίσης αφορούν κάλυψη Κοινωνικής Φροντίδας Ενηλίκων στην βάση των διαπιστωμένων αναγκών φροντίδας του αιτητή/δικαιούχου μετά από αξιολόγηση ειδικής επιτροπής, με στόχο η βοήθεια να παρέχεται σε νοικοκυριά με χαμηλά εισοδήματα τα οποία αδυνατούν να καλύψουν τις ανάγκες των ενήλικων μελών τους σε φροντίδα. Επιπρόσθετα θα τεθεί σε εφαρμογή σχέδιο επιδότησης ενοικίου σε νοικοκυριά με χαμηλά εισοδήματα που καταβάλλουν ενοίκιο έτσι ώστε να ενισχυθούν οικονομικά για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στην κάλυψη των αναγκών στέγασης καθώς επίσης θα υπάρξει Σχέδιο ενίσχυσης Ατόμων με Αναπηρίες στόχος του οποίου θα είναι η επιδοματική πολιτική ειδικά προς τα άτομα αυτά.

Επιπρόσθετα με την επιδοματική πολιτική, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας στα πλαίσια του Έργου «Επιδότηση Υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας στο Πλαίσιο Συμφιλίωσης της Επαγγελματικής και Οικογενειακής Ζωής», επιδοτούν γυναίκες που εντάσσονται ή επανεντάσσονται στην αγορά εργασίας. Το Σχέδιο αφορά τις οικονομικά αδρανείς ή άνεργες γυναίκες, που έχουν εξυρξει εργασία ή αυτοεργοδοτηθεί από τις 16/02/2012, (ημερομηνία προκήρυξης του Σχεδίου) και μετά και έχουν την ευθύνη φροντίδας εξαρτώμενου/ων μέλους/ων της οικογένειας τους. Το σχέδιο στοχεύει στο να δώσει κίνητρο στις γυναίκες που μένουν στο σπίτι για τη φροντίδα των εξαρτώμενων μελών των οικογενειών για να ενταχθούν ή να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας μέσω της επιδότησης της φροντίδας των εξαρτώμενων μελών των οικογενειών τους σε εγκεκριμένο πρόγραμμα ημερήσιας φροντίδας.

Η λειτουργία προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας για κάλυψη των αναγκών του ευρύτερου πληθυσμού, όπως παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας, ηλικιωμένων και ατόμων με ειδικές ανάγκες αποτελεί προτεραιότητα για τις υπηρεσίες μας και η ύπαρξη τέτοιων δομών και προγραμμάτων είναι μέγιστης σημασίας. Στο πλαίσιο των προσπαθειών για κινητοποίηση της εθελοντικής πρωτοβουλίας, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας λειτουργούν το Σχέδιο Επιχορήγησης Εθελοντικών Οργανώσεων, μέσω του οποίου παρέχουν τεχνική και οικονομική βοήθεια σε μη κυβερνητικές οργανώσεις, για ίδρυση, λειτουργία ή επέκταση προγραμμάτων στις κοινότητες, με γνώμονα τις τοπικές κοινωνικές ανάγκες και την ευημερία των πολιτών. Η παροχή της κρατικής χορηγίας στοχεύει στην προαγωγή και ενδυνάμωση της εθελοντικής δραστηριότητας στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας και ταυτόχρονα συμβάλλει στην αποκέντρωση, την καλύτερη ευελιξία και πολυμορφία των υπηρεσιών, στη μείωση των δημόσιων δαπανών αλλά πάνω απ' όλα στην εξυπηρέτηση των πολιτών σε τοπικό επίπεδο.

Έχοντας πλήρη επίγνωση της σημασίας της συνεισφοράς του εθελοντικού κινήματος στον κοινωνικό τομέα, η Κυβέρνηση μέσω των ΥΚΕ παρά την πίεση που δέχονται τα δημόσια οικονομικά συνεχίζει να αγκαλιάζει και να στηρίζει τις προσπάθειες των οργανωμένων εθελοντών. Συγκεκριμένα το 2012 η επιχορήγηση για τα **280** προγράμματα που λειτουργούν κάτω από την ευθύνη **178** εθελοντικών οργανώσεων, θα ανέλθει σε **€7.292.500**. Επιπρόσθετα επιχορηγείται σε ετήσια βάση το Ίδρυμα Θεοτόκος με το ποσό του 1.240.000 ευρώ, για τη λειτουργία 6 προγραμμάτων που απευθύνονται σε ΑΜΕΑ.

Ακολουθώντας τις επικρατούσες τάσεις στα άλλα Ευρωπαϊκά Κράτη και αναγνωρίζοντας τις δυνατότητες των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον τομέα της κοινωνικής φροντίδας, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων στην προσπάθεια του να ενισχύσει ακόμα περισσότερο τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη λειτουργία προγραμμάτων που να καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών, προκηρύσσει από το 2009 το Σχέδιο επιχορήγησης των ΑΤΑ, για κάλυψη μέρους των λειτουργικών και κεφαλαιουχικών εξόδων των προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας. Για το 2012, επιχορηγήθηκαν **20** προγράμματα που λειτουργούν κάτω από την ευθύνη **17** Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με το συνολικό ποσό **€396.000**.

Η συμβολή των Εθελοντικών Οργανώσεων και Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην οικονομική κρίση και στις αντιξοότητες που έχει προκαλέσει μπορεί να γίνει και μέσω των διαφόρων προγραμμάτων που όπως προαναφέραμε λειτουργούν. Πολλοί είναι οι συνάνθρωποι μας που θα στραφούν στην εξεύρεση πιο οικονομικών λύσεων για σκοπούς φροντίδας των εξαρτώμενων μελών τους. Τα προγράμματα που λειτουργούν οι ΜΚΟ και ΑΤΑ είναι εξίσου ποιοτικά και αναβαθμισμένα με οποιαδήποτε άλλα και έχουν την ευχέρεια λόγω της κρατικής ενίσχυσης που λαμβάνουν να προσφέρουν υπηρεσίες επί το πλείστον με πιο χαμηλά κόστη για τους εξυπηρετούμενους.

Ήδη κάποιες Τοπικές Αρχές και Εθελοντικές Οργανώσεις έχουν αρχίσει να παρέχουν υποστήριξη οικογενειών με υλικά αγαθά πρώτης ανάγκης. Είναι αδιαμφισβήτητο ότι η τοπική κοινωνία είναι η πρώτη που θα έρθει αντιμέτωπη με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πολίτες και είναι αυτή που μπορεί να βρει τρόπους να δώσει άμεσες λύσεις, είτε μέσω δραστηριοποίησης των υπόλοιπων πολιτών μιας κοινότητας, είτε με τη γνωστοποίηση του προβλήματος στις αρμόδιες υπηρεσίες.

Σε καμία περίπτωση δεν αναμένεται οι τοπικές αρχές και εθελοντικές οργανώσεις να αντικαταστήσουν τις υποχρεώσεις του κράτους και να αναλάβουν την επιδοματική του πολιτική. Εντούτοις όμως μπορούν να αποτελέσουν τους συνεργάτες του κράτους μαζί με τους οποίους θα καταστεί δυνατό να εξευρεθούν οι καλύτερες λύσεις για τα προβλήματα που έχουν εμφανιστεί και θα εμφανιστούν στο μέλλον.

Η ανάγκη για προσφορά είναι μεγαλύτερη σήμερα παρά ποτέ, και είμαστε σίγουροι ότι, μαζί θα καταφέρουμε πολλά.

Εισήγηση κ. Λάζαρου Σαββίδη
Δήμαρχος Στροβόλου

Η ανάπτυξη υπηρεσιών και προγραμμάτων Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Πρόνοιας προωθείται κυρίως από όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς (δημόσιους, ιδιωτικούς, εθελοντικούς) για τους ακόλουθους δυο βασικούς λόγους:

1. Για την πρόληψη εμφάνισης οποιωνδήποτε αρνητικών συνεπειών στην κοινωνία, στη βάση των εκάστοτε κοινωνικο-οικονομικών συνθηκών. Για παράδειγμα, προωθούνται προληπτικές δράσεις (διαλέξεις, βιωματικά εργαστήρια) για τη στήριξη της οικογένειας σε σχέση με την ανατροφή των παιδιών τους στη σημερινή εποχή.
2. Ως απάντηση στην εμφάνιση διαφόρων κοινωνικο-οικονομικών φαινομένων, όπως η οικονομική κρίση, για την οποία συζητάμε σήμερα, έτσι ώστε να αποτραπεί η παρουσίαση τέτοιων συνεπειών στο κοινωνικό σύνολο, οι οποίες θα πλήξουν την κοινωνική συνοχή και αλληλεγγύη.

Οι νέες λοιπόν οικονομικές συνθήκες στον τόπο μας, επιβάλλουν και στους Δήμους να επαναξιολογήσουν τα κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες που παρέχουν στους δημότες τους και να θέσουν νέες στοχεύσεις, προωθώντας εκείνα τα προγράμματα και υπηρεσίες που αξιολογούνται ως απαραίτητα, με βάση τα σημερινά τοπικά κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα και ανάγκες. Σε τέτοιες περιόδους κρίσης, θα πρέπει κάθε τοπική αρχή να αποφασίσει, προς ποια κατεύθυνση πρέπει να αναδιανεμηθούν οι δαπάνες για την Κοινωνική Πρόνοια, στα πλαίσια πάντοτε των θεσμικά κατοχυρωμένων αρμοδιοτήτων και οικονομικών δυνατοτήτων της κάθε Αρχής. Για παράδειγμα, η εμπειρία των Δήμων σε σχέση με τις περικοπές στην κρατική χορηγία για το 2012, που στην περίπτωση του Στροβόλου το ποσό ανήλθε στα €3.000.000 που αντιστοιχεί στο 25% της ολικής χορηγίας του 2011, έχει θέσει αρκετούς περιορισμούς και προκλήσεις στα πλαίσια ετοιμασίας και έγκρισης των προϋπολογισμών των Δήμων για το 2013. Στη διαδικασία, όμως, αυτή κατ' ουδένα λόγο δεν πρέπει να πληγεί η τοπική κοινωνική πολιτική. Ταυτόχρονα, όμως, οι Δήμοι, τη δεδομένη στιγμή, δεσμεύονται από ένα νομικό πλαίσιο, το οποίο καθορίζει τις αρμοδιότητές τους σε σχέση με την άσκηση κοινωνικής

πολιτικής σε πολύ γενικό πλαίσιο, έτσι και οι πόροι είναι αντιστοίχως περιορισμένοι. Τούτο το γεγονός τους προσθέτει επιπρόσθετους περιορισμούς, μη έχοντας μεγάλα περιθώρια και επιλογές προς ποια κατεύθυνση να αναπροσανατολίσουν τις κοινωνικές τους δαπάνες.

Στο σημείο αυτό, για να μη δοθεί λανθασμένη εικόνα σε σχέση με τη στρατηγική της Κεντρικής Κυβέρνησης σε ότι αφορά τις χρηματοδοτήσεις προς τους Δήμους για τα θέματα κοινωνικής πολιτικής, θα ανοίξω μια παρένθεση και να αναφέρω ότι αυτή είναι σε όλους μας γνωστή μέσω του Σχεδίου Επιχορήγησης Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, του Σχεδίου Κρατικών Χορηγιών σε Συμβούλια Κοινοτικού Εθελοντισμού και μη κυβερνητικές οργανώσεις, καθώς και συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπου δίνεται η ευκαιρία σε όλους τους Δήμους να υποβάλουν αιτήσεις. Το ζητούμενο, όμως, στη βάση των σημερινών οικονομικών δεδομένων, είναι όπως αυτό το ποσοστό της τάξεως του 20% που αφορά την κρατική συνεισφορά για τα προγράμματα που εφαρμόζονται από το Δήμο Στροβόλου, να μη μειωθεί, γιατί ήδη οι εξυπηρετούμενοι καταβάλλουν το 30% και ο Δήμος το 50%.

Επιστρέφοντας στο βασικό ερώτημα, δηλαδή προς ποια κατεύθυνση πρέπει να αναπροσανατολιστούν οι κοινωνικές δαπάνες σε τοπικό επίπεδο, με ποιο τρόπο και με ποια άλλα μέσα πρέπει να ασκηθεί η κοινωνική πολιτική προς αντιμετώπιση της σημερινής κρίσης, υποβάλλω τις ακόλουθες επιπρόσθετες εισηγήσεις:

1. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΠΛΟΥΡΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ως γενική στρατηγική κατεύθυνση, θα πρέπει να προωθηθεί ένα πλουραλιστικό μοντέλο, όπου θα συνυπάρχουν το Κράτος (Κεντρική Κυβέρνηση), οι Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ο εθελοντικός και ιδιωτικός τομέας.

Το Κράτος θα πρέπει να επανεξετάσει και να θέσει νέες γενικές προτεραιότητες σε σχέση με την ανάπτυξη κοινωνικών υπηρεσιών και την αντίστοιχη χρηματοδότηση τους, με αφορμή τα νέα δεδομένα και να διοχετεύσει τις δημόσιες δαπάνες σε εκείνες τις κατηγορίες του πληθυσμού που το έχουν πραγματικά ανάγκη, για να μπορούν να καλύψουν τις βασικές τους ανάγκες.

Στο Δήμο μας, το τελευταίο εξάμηνο, έχουν ληφθεί 10 αιτήματα οικογενειών, εκ των οποίων οι 6 είναι περιπτώσεις οικογενειών που εξυπηρετούνται ήδη από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, με κύρια αιτήματα την επιπλέον οικονομική στήριξη για εξόφληση λογαριασμών με το φόβο ότι θα διακοπεί η παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, για πληρωμή ενοικίων, προμήθεια τροφίμων και ειδών ένδυσης.

Αρκετοί Δήμοι έχουν ήδη ξεκινήσει τη λειτουργία Κοινωνικών Παντοπωλείων με τη συνεργασία του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού (ΠΣΣΕ), υπεραγορών, αρτοποιείων, συνδέσμων και την έμπρακτη στήριξη των δημοτών. Η μέχρι τώρα, όμως, εμπειρία έχει δείξει, όπως έχω ενημερωθεί σχετικά για το θέμα, ότι ένα από τα βασικά προβλήματα που παρατηρούνται μακροπρόθεσμα στα πλαίσια λειτουργίας αυτού του προγράμματος είναι η έλλειψη των τροφίμων, επειδή η εξασφάλιση τους βασίζεται κατά κύριο λόγο στην εθελοντική συνεισφορά.

Για την επιτυχία αυτού του προγράμματος, θα πρέπει να υπάρξει συνέργεια, συνεργασία και δέσμευση από το Κράτος, τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τον εθελοντικό και ιδιωτικό τομέα, για σταθερή οικονομική στήριξη του προγράμματος από όλους. Να δημιουργηθεί ένας σωστός πυρήνας, σωστός μηχανισμός διοικητικής και οικονομικής διαχείρισης του προγράμματος, πάνω στον οποίο θα μπορεί να αναπτυχθεί το πρόγραμμα και να αντέξει σε βάθος χρόνου, μέχρι και την οικονομική ύφεση.

Επιπρόσθετα, μέσω αυτής της συνεργασίας, θα αποφευχθούν διπλοκαλύψεις σε σχέση με την παρεχόμενη βοήθεια και θα βοηθηθούν περισσότερα άτομα. Είναι γεγονός ότι τα ίδια άτομα και οι οικογένειες τους βοηθούνται από διάφορους φορείς (εκκλησία, εθελοντικές οργανώσεις, ιδιωτικές πρωτοβουλίες), οι οποίοι αναπτύσσουν όμοια προγράμματα, με τον κίνδυνο τα άτομα αυτά να οδηγηθούν στην εξάρτηση και από τέτοιου είδους βοηθήματα, πέραν των οικονομικών επιδομάτων, καθώς δεν έχουν κάποιο κίνητρο για ενεργοποίηση και κοινωνική επανένταξη, με τις δικές τους δυνάμεις και ικανότητες, αφού το υφιστάμενο σύστημα κοινωνικής μέριμνας έχει φροντίσει για αυτούς, και αυτοί με τη σειρά τους έχουν μάθει να στηρίζονται σε αυτό.

Μια προέκταση του προγράμματος του Κοινωνικού Παντοπωλείου είναι η δημιουργία προγράμματος προμήθειας φαγητού, δεδομένου ότι κάποια άτομα μπορεί να μην έχουν την ευχέρεια να μαγειρεύουν στο σπίτι τους, είτε γιατί ασθενούν ψυχικά και σωματικά, είτε γιατί είναι μονήρη άτομα, δεν γνωρίζουν να μαγειρεύουν και δεν έχουν οικογενειακό περίγυρο για να αναλάβει και τη διατροφή τους.

Μια επιλογή χωρίς οικονομικό κόστος για τους Δήμους, είναι η συνεργασία με ψησταριές, ξενοδοχειακές μονάδες, φούρνους, εστιατόρια, στις οποίες απομένει φαγητό, το οποίο πετιέται, έτσι ώστε να το προμηθεύουν σε δικαιούχα άτομα με

την παρουσίαση κουπονιών που θα δίνονται από τους Δήμους, μετά από σχετική αξιολόγηση, στη βάση κριτηρίων επιλεξιμότητας, έτσι ώστε να παρέχονται σε αυτούς που το έχουν πραγματικά ανάγκη.

2. ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ

Σε σχέση με το φαινόμενο της ανεργίας που πλήττει έντονα την κοινωνία μας και ιδιαίτερα τους νέους, προτείνεται η περαιτέρω αξιοποίηση των

A. Έκτακτων Σχεδίων Παροχής Κινήτρων από το Τμήμα Εργασίας για την εργοδότηση των μακροχρόνια ανέργων και νέων, τόσο από τους Δήμους όσο και από τις εθελοντικές οργανώσεις, όπου μέχρι στιγμής έχει προκηρυχθεί τέσσερις φορές εντός του 2012. Ο Δήμος Στροβόλου έχει ήδη επιδοτηθεί στα πλαίσια της 2^{ης} προκήρυξης, για την πρόσληψη Λειτουργού Δημοτικών Ομάδων Πρόληψης και Κοινωνικής Στήριξης.

Ένα καινούριο πρόγραμμα που λειτούργησε στο Δήμο μας το τελευταίο εξάμηνο του 2012, και φέρει τον τίτλο:

B. “Δημοτικές Ομάδες Πρόληψης και Κοινωνικής Στήριξης” (Δ.Ο.Π.Κ.Σ.), στοχεύοντας στη συνεργασία Δήμου Στροβόλου, Κοινοτικής Αστυνομίας και εθελοντών δημοτών. Το πρόγραμμα αυτό πιστεύουμε ότι θα μπορέσει να στηρίξει άμεσα, μεταξύ άλλων, και τις κοινωνικές επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης.

Στόχος του προγράμματος είναι ο εντοπισμός, η παρατήρηση και η αναφορά από τους εθελοντές προς τις αρμόδιες αρχές οποιωνδήποτε:

- Αντικοινωνικών, παραβατικών και εγκληματικών συμπεριφορών,
- Κοινωνικών ή άλλων συναφών προβλημάτων στις γειτονιές τους,
- Περιπτώσεων οικογενειών ή/και ατόμων που υπάρχει υποψία ότι χρειάζονται στήριξη για οποιοδήποτε λόγο,
- Ασυνήθιστων ή ύποπτων δραστηριοτήτων, που παρατηρούνται στην περιοχή που διαμένουν (π.χ. στα πάρκα, στους δρόμους, σε άλλους χώρους συνάντησης πολιτών, σε γειτονικά σπίτια)

με απώτερους σκοπούς: Α) την παροχή, όσο πιο άμεσα γίνεται, της ανάλογης καθοδήγησης, στήριξης, και Β) της προώθησης

προληπτικών και παρεμβατικών δράσεων, και στις 13 περιοχές που αναμένεται να λειτουργήσει σταδιακά το πρόγραμμα.

Για την επιτυχία του προγράμματος, έχει δημιουργηθεί ένα σύστημα διαχείρισης της όλης πληροφόρησης που θα λαμβάνεται από τους δημότες, με τους ακόλουθους επιπρόσθετους στόχους:

- Την καλύτερη ποιότητα ζωής στις γειτονιές
- Την ενδυνάμωση σχέσεων των ατόμων της κάθε γειτονιάς
- Την ανάπτυξη αισθήματος ασφάλειας και υπευθυνότητας
- Την ενδυνάμωση σχέσεων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Αστυνομίας και των Δημοτών, καθώς η συμμετοχή των μελών της τοπικής κοινότητας στη λήψη αποφάσεων για θέματα που τους ενδιαφέρουν άμεσα, θεωρείται ως ένα σημαντικό εργαλείο στη βελτίωση των βιοτικών συνθηκών και της ανάπτυξης. Και αυτό γιατί δίνεται στους δημότες μια μορφή εξουσίας, μέσω της καθιέρωσης συμμετοχικών διαδικασιών σε θέματα που έχουν άμεση σχέση με το συμφέρον τους.

Στην όλη αυτή προσπάθεια για αντιμετώπιση των κοινωνικο-οικονομικών επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης, θα συμβάλουν επίσης και τα ακόλουθα τρία προγράμματα, τα οποία υλοποιούνται από αρκετούς Δήμους:

Γ. Ανάπτυξη Κοινωνικών Προγραμμάτων στο Δρόμο

Πρόγραμμα συγχρηματοδοτούμενο από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την Κυπριακή Δημοκρατία, όπου μέσω της πρόσληψης ενός ειδικού επαγγελματία από τους Δήμους, αναμένεται να εντοπιστούν οι ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες σε κάθε Δήμο, οι οποίες απειλούνται από τον κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, και θα προωθηθούν για αυτές πολιτικές κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Τα άτομα των ομάδων στόχου θα ενθαρρυνθούν και κινητοποιηθούν για συμμετοχή στα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που θα οργανωθούν από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, με σκοπό την αναβάθμιση των υφιστάμενων ή/και στην απόκτηση νέων επαγγελματικών δεξιοτήτων, με απώτερο στόχο την ένταξη τους στην αγορά εργασίας.

Δ. Συμβουλευτικά Κέντρα

Στόχος των Κέντρων είναι η δωρεάν παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στους δημότες για θέματα που τους προβληματίζουν και ανησυχούν στην καθημερινή τους ζωή, έτσι ώστε να αποφορτίζονται και να αποκτούν τα αναγκαία εφόδια για μια καλύτερη ποιότητα ζωής.

Ε. Κέντρα Προστασίας και Απασχόλησης Παιδιών

Η συμβολή των Κέντρων στη στήριξη των εργαζομένων γονιών είναι τεράστια, δεδομένου ότι συμβάλλουν στη συμφιλίωση μεταξύ οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής. Με τη λειτουργία αυτού του προγράμματος, οι γονείς ξηνοιάζουν σε σχέση με τη φύλαξη και φροντίδα των παιδιών τους, από την ώρα που αποδεσμεύονται από το σχολείο τα παιδιά στις 1:05 μ.μ. μέχρι τις 6:00 μ.μ., καθώς και τις σχολικές αργίες, όπου παρέχονται χαμηλού κόστους υπηρεσίες από τις 7:00 π.μ. έως τις 6:00 μ.μ.

Το πρόγραμμα αυτό προωθείται σε στενή συνεργασία με τις Σχολικές Εφορείες, οι οποίες παραχωρούν τις αίθουσες στους Δήμους και καλύπτουν μέρος των λειτουργικών τους εξόδων, σε σχέση με τις αίθουσες.

Η επιπρόσθετη συμβολή του προγράμματος αυτού τη δεδομένη χρονική περίοδο που διανύουμε είναι η δωρεάν απασχόληση παιδιών των οποίων οι οικογένειες παρουσιάζουν αποδεδειγμένα κοινωνικο-οικονομικά προβλήματα λόγω της κρίσης. Τα παιδιά, με την οικονομική στήριξη των Δήμων, απασχολούνται μέχρι και τις 6:00 το απόγευμα σε ένα υγιές και δημιουργικό περιβάλλον, μακριά, έστω και για μερικές ώρες, από τις οικογενειακές εντάσεις και ανησυχίες.

Συνεχίζοντας τώρα τις εισηγήσεις μου, σε σχέση με τη συμβολή των δημοτικών προγραμμάτων στην αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, επιθυμώ να αναφερθώ σε ακόμη δυο προτάσεις:

3. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΝΗΛΙΚΕΣ

Αυτά τα προγράμματα, και συγκεκριμένα ο θεσμός του Ανοικτού Σχολείου και ο κοινωνικός αθλητισμός (ποδοσφαιρικές ακαδημίες, γήπεδα άθλησης), προσφέρονται στους δημότες, ανεξαρτήτως ηλικίας, για δημιουργική απασχόληση στον ελεύθερο τους χρόνο.

Δεδομένου ότι με την παρούσα οικονομική κατάσταση, αναμένεται ότι θα επηρεαστεί αυτό το κομμάτι της ζωής των ατόμων που αφορά την ψυχαγωγία και τη χαλάρωση τους, τα προαναφερόμενα προγράμματα θα πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω από τους Δήμους.

Είναι γεγονός ότι, αρκετές οικογένειες, προκειμένου να κάνουν εξοικονομήσεις για τα αναγκαία, τα χρεώδη, έχουν ήδη θέσει προτεραιότητες σε σχέση με τις οικογενειακές ανάγκες και υποχρεώσεις τους. Δυστυχώς, όμως, στα πλαίσια αυτής της ανάγκης για οικονομική περισυλλογή των νοικοκυριών, οι ανάγκες δημιουργικής απασχόλησης, το πιο πιθανόν, θα τοποθετηθούν σε δεύτερη μοίρα.

Προς αποτροπή αυτής της κατάστασης, το είδος αυτό της κοινωνικής προσφοράς των Δήμων θα συμβάλει στην ενεργοποίηση των δημοτών στο κοινωνικό γίγνεσθαι του Δήμου τους, για περαιτέρω προσωπική ανάπτυξη και κοινωνικοποίηση, μακριά από τα καθημερινά οικογενειακά βάρη και ανησυχίες, και τις επαγγελματικές ανασφάλειες που έχουν δημιουργηθεί στους πολίτες.

4. ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ

Στη δεδομένη χρονική στιγμή, μπορεί να ανασταλεί η υλοποίηση δραστηριοτήτων, προγραμμάτων και αναπτυξιακών έργων από μέρους των Δήμων, που αποτελούν δράσεις δευτερεύουσας σημασίας, ώστε με τις εξοικονομήσεις να διασφαλιστεί η υλοποίηση των προαναφερόμενων ουσιαστικών κοινωνικών προγραμμάτων.

Κλείνοντας, επιθυμώ να τονίσω και πάλι ότι η οικονομική κρίση και η αντιμετώπιση της είναι υπόθεση όλων. Μέσω της προώθησης συνεταιριστικής δράσης μεταξύ Κεντρικής Κυβέρνησης, Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Εθελοντικών Οργανώσεων και επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα, με τη δημιουργία, δηλαδή, υποστηρικτικού δικτύου σε κάθε Δήμο από όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, μόνο και μόνο τότε θα μπορέσουμε να κάνουμε καλύτερη διαχείριση των πόρων, του ανθρώπινου δυναμικού και των άλλων αναγκαίων μέσων. Η συνεταιριστική αυτή προσέγγιση, συνεπάγεται εξοικονομήσεις, οι οποίες μπορούν να προσανατολιστούν σε αυτούς που πραγματικά το έχουν ανάγκη, με στόχο τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής, ισότητας και αλληλεγγύης.

Εισήγηση κ. Ανδρέα Κιτρομηλίδη
Πρόεδρος Ένωσης Κοινοτήτων

Είναι με ιδιαίτερη χαρά που παρευρίσκομαι στο σημερινό συνέδριο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού που έχει θέμα την εμπλοκή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη λειτουργία των εθελοντικών οργανώσεων, για να καταθέσω την εισήγηση της Ένωσης Κοινοτήτων Κύπρου, γι' αυτό και θέλω να ευχαριστήσω θερμά το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού για την πρόσκληση.

Η Ένωση Κοινοτήτων έχει ιδιαίτερη μέριμνα για τους κατοίκους της υπαίθρου που υποφέρουν και έχουν ανάγκη. Η μέριμνα της αυτή μεταφράζεται με ποικίλους τρόπους από τα Κοινοτικά Συμβούλια – μέλη της, όπως η οικονομική ενίσχυση στα πλαίσια των δυνατοτήτων τους, προς τις εθελοντικές οργανώσεις των Κοινοτήτων και η άμεση συμμετοχή του ιδίου του Κοινοτάρχη στα κατά τόπους Συμβούλια Κοινοτικού Εθελοντισμού/Επιτροπές Κοινοτικού Εθελοντισμού.

Το εθελοντικό κίνημα αποτελεί ένα αποφασιστικό συμπλήρωμα του κρατικού τομέα στην άσκηση της ανθρωπιστικής του αποστολής. Ο εθελοντής κατανοεί καλύτερα τον ανθρώπινο πόνο και μπορεί να συμπαρασταθεί πιο αποτελεσματικά.

Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι πιο κοντά στον πολίτη, γνωρίζει τα προβλήματα του, τον κατανοεί και μπορεί με αποτελεσματικό τρόπο να βοηθήσει τον πάσχοντα. Είναι ταυτόχρονα έτοιμη να παράσχει αυξημένη στήριξη και υποστήριξη στις εθελοντικές οργανώσεις, εφόσον αναλάβουν περισσότερες ευθύνες έτσι που να μπορέσουν να ανταποκριθούν κατά ουσιαστικό και πιο αποτελεσματικό τρόπο στις νέες αυτές ευθύνες που θα τους ανατεθούν.

Οι τοπικές αρχές έχουμε μια ιδιαίτερη ευαισθησία για τα ανθρώπινα προβλήματα. Επίκεντρο της πολιτικής μας, είναι ο άνθρωπος. Δεν περιοριζόμαστε στη δημιουργία υλικής υποδομής και στην άσκηση της διοίκησης. Πρώτιστο μέλημα μας, είναι η ευημερία και η ευτυχία των ανθρώπων. Σήμερα, η κοινωνία μας αντιμετωπίζει μια σειρά από αυξημένα προβλήματα που μπορώ να τα κατατάξω σε τρεις ομάδες: πρώτη ομάδα είναι η αγωγή των νέων και η προστασία τους, η δεύτερη αφορά τους συνανθρώπους μας με σοβαρά προβλήματα υγείας και τη στήριξη τους και η τρίτη

ομάδα προβλημάτων, σχετίζεται με τα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα όπως τα ναρκωτικά, τα οικογενειακά προβλήματα και η μετανάστευση.

Η αγωγή των νέων και η προστασία τους πρέπει να ενισχυθεί μέσω των αθλητικών συλλόγων και πολιτιστικών ομάδων και γενικά της υγιούς ενασχόλησης τους.

Ιδιαίτερα δύσκολος είναι ο χειρισμός των σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων που φέρουν μεγάλο πόνο και θλίψη στο σημερινό άνθρωπο. Σήμερα, με την οικονομική κρίση, χιλιάδες συμπατριώτες μας υποφέρουν. Οι άνεργοι ανέρχονται σε χιλιάδες, πολλοί υποφέρουν με ψυχικά νοσήματα, ακόμα και πολλοί δεν έχουν ούτε φαγητό. Η Κύπρος βιώνει μια πρωτόγνωρη κρίση, που όμοια δεν βίωσε από την εισβολή. Μια ολόκληρη γενιά δεν βίωσε τη φτώχεια. Έτσι, η νέα γενιά δεν είναι έτοιμη, για να αντιμετωπίσει τη δύσκολη κατάσταση.

Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι έτοιμη να συμβάλει στην προσπάθεια για επίλυση των δύσκολων αυτών περιστάσεων. Ο άνθρωπος πρέπει να είναι στο επίκεντρο της προσοχής. Δεν θα αφήσουμε τον ανθρώπινο πόνο να νικήσει τους πονεμένους αδελφούς μας. Η Κύπρος πρέπει να σταθεί όπως έπραξε και το 1974. Η επίλυση των προβλημάτων αυτών είναι επιτακτική, γιατί η κοινωνική συνοχή είναι προϋπόθεση για τον εθνικό αγώνα που διεξάγουμε.

Εισήγηση κ. Ηλία Δημητρίου
Πρόεδρος ΕΣΣΕ Κερύνειας

Εκατομμύρια πολίτες σε ολόκληρη την Ευρώπη ασχολούνται ενεργά με διάφορες εθελοντικές δραστηριότητες. Ο εθελοντισμός εμφανίζεται με διάφορες μορφές, κάτι το οποίο αντικατοπτρίζει την ποικιλομορφία των προσεγγίσεων και των παραδόσεων που χαρακτηρίζει τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως έχουμε αναλυτικά καταγράψει στην Εθνική Διακήρυξη που ετοίμασε το ΠΣΣΕ για τον Εθελοντισμό το 2011, στην Κύπρο ο εθελοντισμός πηγάζει και αναπτύσσεται από την ελεύθερη βούληση του ατόμου, χωρίς την επιδίωξη προσωπικού ή οικονομικού οφέλους, συνήθως σε οργανωμένη βάση (σε εθελοντικές οργανώσεις/ΜΚΟ, ή άλλες οργανωμένες πρωτοβουλίες). Ο εθελοντισμός διαδραματίζει έναν κρίσιμο ρόλο αφού επεκτείνεται σε ένα ποικίλο και ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, όπως η παροχή κοινωνικών και εκπαιδευτικών υπηρεσιών, η αμοιβαία βοήθεια/προσφορά, η διοργάνωση εκστρατειών

και ομαδικών έργων στην κοινότητα, η ενεργός εμπλοκή στα κοινά με τη συμμετοχή σε ανθρωπιστικά, κοινωνικά ή περιβαλλοντικά έργα, κ.ά.

Ο εθελοντισμός έχει καταστεί το μέσο για επίτευξη σημαντικών εθνικών στόχων όπως της κοινωνικής ενσωμάτωσης, της επαγγελματικής, πολιτιστικής, περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της κοινωνικής συνοχής, κ.τ.λ. Είναι επίσης ένας τρόπος δημιουργίας και επέκτασης των δεσμών εμπιστοσύνης και αλληλεγγύης, όπου μέσα από την επένδυση στο κοινωνικό κεφάλαιο ενώνονται άνθρωποι όλων των εθνικοτήτων, των θρησκειών, των κοινωνικοοικονομικών τάξεων και ηλικιών. Μέσα από τον εθελοντισμό προωθείται η ενεργός και υπεύθυνη συμμετοχή του πολίτη, η οποία ενισχύει τις αξίες και τις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας και της δικαιοσύνης. Ο εθελοντισμός δίνει επίσης την ευκαιρία απόκτησης νέων γνώσεων, ανάπτυξης νέων δεξιοτήτων και ικανοτήτων, προωθώντας με αυτό τον τρόπο την μη τυπική/άτυπη μάθηση. Ενώ η συμβολή του εθελοντισμού στην Κύπρο είναι αναμφισβήτητη, δυστυχώς η κοινωνικο-οικονομική του αξία δεν έχει καταγραφεί μέχρι σήμερα με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν στοιχεία για το μέγεθος της όλης προσφοράς ή συγκριτικά στοιχεία για το κόστος των κοινωνικών προγραμμάτων που λειτουργούν οι εθελοντικές οργανώσεις σε σχέση με το πολλαπλάσιο κόστος που θα υπήρχε εάν αυτά τα προγράμματα λειτουργούσαν από το κράτος.

Παρά την έλλειψη στοιχείων η συμβολή του τομέα είναι καθοριστική στην εξυπηρέτηση των αναγκών των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού. Αυτό καταγράφεται σε έρευνα που εκπόνησε το ΠΣΣΕ το 2012 ανάμεσα στις παγκύπριες οργανώσεις μέλη του:

- Πέραν των 700 προσώπων εκτελούν καθήκοντα μέλους διοικητικού συμβουλίου σε εθελοντική βάση
- Οι παγκύπριες οργανώσεις πραγματοποίησαν πέραν των 1,354 συνεδριάσεων και ο χρόνος που επενδύθηκε ήταν πέραν των 3,550 ωρών
- Καταγράφηκαν πέραν των 16,000 εθελοντών να εξυπηρετούν τις παγκύπριες οργανώσεις και πέραν των 35,000 εξυπηρετούμενων

Με αυτά τα δεδομένα υπάρχει αναμφίβολο όφελος για τον πολίτη, την κοινωνία, το κράτος. Σε κάθε μέρος του νησιού μας οι εθελοντές οργανωμένοι σε άτυπες ομάδες και σε εθελοντικές οργανώσεις/ΜΚΟ δίνουν ένα ισχυρό μήνυμα ανθρωπιάς μέσα από ποικίλες πρωτοποριακές εθελοντικές πρωτοβουλίες. Ο εθελοντισμός της Κύπρου μας καταγράφει μία μακρόχρονη ιστορική πορεία. Οι εθελοντές μας αγωνίζονται για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την καταπολέμηση κάθε μορφής διάκρισης

και την προώθηση των ίσων ευκαιριών και της κοινωνικής ενσωμάτωσης. Οι εθελοντές τάσσονται στην υπηρεσία των συνανθρώπων μας με στόχο την αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων και των αναγκών των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού. Οι εθελοντές μας είναι προστάτες της φύσης και της ειρήνης και είναι πάντα έτοιμοι να προσφέρουν όταν υπάρχει μια περιβαλλοντική καταστροφή ή όταν υπάρχει άμεση ανάγκη ανθρωπιστικής βοήθειας. Οι εθελοντές μας είναι αμύνητες της πολιτιστικής κληρονομιάς μας αλλά παράλληλα και προστάτες της διαπολιτισμικής κουλτούρας. Μέσα από την εθελοντική προσφορά αντιμετωπίζεται ο ανθρώπινος πόνος και η δυστυχία, τα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα και υποστηρίζεται το κοινωνικό κράτος το οποίο απειλείται από τις επιπτώσεις της σημερινής οικονομικής κρίσης. Όπως έχει αναφέρει ο πρόεδρος του ΠΣΣΕ κ. Σταύρος Ολύμπιος σε πρόσφατη δημοσιογραφική διάσκεψη: *'Στην Κύπρο του 2012 εκατοντάδες συμπολίτες μας βιώνουν τον εφιάλτη της φτώχειας. Ο συσσωρευμένος πόνος και η ογκούμενη ανάγκη των συνανθρώπων μας απαιτούν νέες κινητοποιήσεις και προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης'*.

Το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού εκφράζοντας την ανησυχία του για τις διάφορες κοινωνικο-οικονομικές εξελίξεις και ιδιαίτερα τις επιπτώσεις που προκύπτουν για τις ευπαθείς ομάδες που υπηρετούν οι εθελοντικές οργανώσεις ή και τα κοινωνικά ζητήματα που καλούνται να απαντήσουν έχει καλέσει ήδη με Υπόμνημα του την κυβέρνηση, την Εκτελεστική και Νομοθετική εξουσία να διασφαλίσουν τα ακόλουθα:

- Ανάπτυξη για να αντιμετωπιστεί η ανεργία η οποία φαίνεται να αγγίζει τα όρια και απειλεί να καταστεί ένα από τα πιο σοβαρά κοινωνικά προβλήματα που έχει αντιμετωπίσει πρόσφατα το νησί μας
- Επάρκεια στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης
- Απρόσκοπτη παροχή των κοινωνικών υπηρεσιών και παροχών από το κράτος
- Συνέχιση και αύξηση της κρατικής χορηγίας προς τις εθελοντικές οργανώσεις ώστε να μπορέσουν μέσα στις αντίξοες κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες να συνεχίσουν απρόσκοπτα το σημαντικό έργο που επιτελούν
- Τα οικονομικά μέτρα να δημιουργούν ένα κοινωνικό πακέτο ασφάλειας ώστε να διασφαλιστεί ένα ικανοποιητικό επίπεδο ποιότητας ζωής, πρόσβαση στην κοινωνικο-οικονομική ζωή του τόπου με γνώμονα τον κοινό στόχο για αποφυγή της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

- Στα πλαίσια των συναντήσεων των παραγόντων της Κύπρου με την Τρόικα να εντοπιστούν οι κατάλληλες στρατηγικές και πολιτικές, αντί των μονόπλευρων πολιτικών και μέτρων λιτότητας που σε άλλες χώρες έχουν εφαρμοστεί, ώστε η αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η κυπριακή οικονομία να μην γίνει εις βάρος των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού μας. Σε όλες τις αποφάσεις επιβάλλεται να υπάρχει ως βάση η στήριξη της ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής.

Το ΠΣΣΕ έχει ουσιαστικό ρόλο να διαδραματίσει. Είναι γνωστό ότι πληθώρα προβλημάτων φέρνουν τις εθελοντικές οργανώσεις/ΜΚΟ αντιμέτωπες με κρίσιμα ζητήματα που απειλούν τη βιωσιμότητα και την ανάπτυξή τους. Το κράτος σίγουρα πρέπει να συνεχίσει την οικονομική του στήριξη στις οργανώσεις και να είναι αρωγός κάθε αναγκαίας εθελοντικής πρωτοβουλίας αλλά και το ΠΣΣΕ θα συνεχίσει πιο έντονα με τους δικούς του εσωτερικούς μηχανισμούς να διασφαλίσει ένα ευνοϊκό περιβάλλον λειτουργίας για τις οργανώσεις μέλη του:

- Μέσα από την συμμετοχή των εκπροσώπων των εθελοντικών οργανώσεων στο ΠΣΣΕ έχει ήδη ενεργοποιηθεί διαδικασία για επισήμανση και ανάλυση των τοπικών προβλημάτων ώστε η Διοικούσα Επιτροπή του ΠΣΣΕ και των Επαρχιακών Συντονιστικών Συμβουλίων Εθελοντισμού να τροχιοδρομήσουν δραστηριότητες για την αντιμετώπιση τους.
- Το ΠΣΣΕ θα συνεχίσει να ενεργοποιεί τις οργανώσεις μέλη του να συμβάλλουν στον προγραμματισμό των πολιτικών που διαμορφώνονται.
- Το Σώμα Εθελοντών, το οποίο συντονίζεται από το ΠΣΣΕ και την ευθύνη λειτουργίας του έχουν τα ΕΣΣΕ, έχει από καιρό κινητοποιηθεί για να αντιμετωπίσει τις αυξημένες νέες ανάγκες που παρουσιάζονται σε τοπικό επίπεδο.
- Το ΠΣΣΕ με τη συνεργασία των οργανώσεων μελών του θα συνεχίσει να επικεντρώνεται στην συνεχή ανάπτυξη νέων στόχων στον τομέα του εθελοντισμού και της κοινωνικής ευημερίας
- Παρά τις αντίξοες συνθήκες το ΠΣΣΕ θα συνεχίσει να παρέχει:
  - ο τεχνική και συμβουλευτική καθοδήγηση στις οργανώσεις μέλη του, για την προώθηση κοινωφελών προγραμμάτων και έργων
  - ο καθώς και εκπαιδευτικά σεμινάρια για τη συνεχή κατάρτιση και ανάπτυξη των οργανώσεων μελών μας ιδιαίτερα σε στρατηγικές που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα των αναγκαίων προγραμμάτων με το χαμηλότερο

δυνατόν κόστος χωρίς να επηρεάζεται φυσικά η ποιότητα της προσφοράς

Αναγνωρίζοντας τις συνέπειες που επέφερε η οικονομική κρίση το ΠΣΣΕ θα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να στηρίξει τις εθελοντικές οργανώσεις και τις ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού. Στις 13 Νοεμβρίου 2012 εξάλλου το ΠΣΣΕ έχει εξαγγείλει σε Δημοσιογραφική Διάσκεψη νέες πρωτοβουλίες και δραστηριότητες για ανακούφιση της κάθε ομάδας του πληθυσμού που έχει πληγεί περισσότερο από την οικονομική κρίση. Μέσα σε αυτό το πνεύμα θα καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για να υλοποιηθούν με επιτυχία τα ακόλουθα με τη συνεργασία των Επαρχιακών Συντονιστικών Συμβουλίων Εθελοντισμού, των παγκύπριων οργανώσεων μελών του και των Σωμάτων Εθελοντών που λειτουργούν σε κάθε πόλη:

1. Παγκύπριος Έρανος, 7 Δεκεμβρίου 2012

Την Εβδομάδα Εθελοντισμού (1-8 Δεκεμβρίου 2012) αντί άλλων εκδηλώσεων, θα διοργανωθεί παγκύπριος έρανος στο πρότυπο των δύο μεγάλων εράνων που πραγματοποίησε το ΠΣΣΕ με τη συνεργασία των οργανώσεων μελών του το 2005 για τα θύματα του Τσουνάμι στην Νοτιοανατολική Ασία και το 2007 για τους πυροπαθείς της Ελλάδας. Με το προϊόν του εράνου αυτού στόχος είναι να δημιουργηθούν Κέντρα Πρώτων Κοινωνικών Βοηθειών με τις ανάλογες υποδομές για άμεση κοινωνική προσφορά χωρίς γραφειοκρατικές διαδικασίες και θα στελεχώνονται από μέλη των Σωμάτων Εθελοντών.

2. Δημιουργία εθελοντικών ομάδων επαγγελματιών

Μια άλλη προσπάθεια θα είναι η δημιουργία εθελοντικών ομάδων επαγγελματιών για εθελοντική προσφορά σε άπορους συνανθρώπους μας, ανάλογα με την ειδικότητα τους.

3. Διοργάνωση εκδηλώσεων για ενίσχυση των Κέντρων Πρώτων Κοινωνικών Βοηθειών.

4. Συνεργασία με όλους τους παράγοντες της κοινωνίας

Το ΠΣΣΕ και τα ΕΣΣΕ θα αναπτύξουν περαιτέρω τη συνεργασία τους με όλους τους παράγοντες της κοινωνίας που έχουν αναλάβει άλλες ή παρόμοιες πρωτοβουλίες για εξυπηρέτηση των αναγκών των κοινωνικών ομάδων.

5. Διασφάλιση της στήριξης των οργανώσεων μελών του ΠΣΣΕ

Το ΠΣΣΕ θα παρακολουθεί πιο στενά το θέμα της αποκοπής των επιδομάτων προς τις ευπαθείς ομάδες ή της ενδεχόμενης μείωσης των χορηγιών προς τις

οργανώσεις και θα αντιδράσει με τον πιο έντονο τρόπο γιατί η μείωση των χορηγιών θα δυσχεράνει το έργο των εθελοντικών οργανώσεων.

6. **Δημιουργία τηλεφωνικής γραμμής** στήριξης από εθελοντές ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς και άλλους ειδικούς, οι οποίοι ελπίζουμε να ανταποκριθούν στην σχετική έκκληση του ΠΣΣΕ.
7. **Συντονισμός όλων των ενεργειών**

Το ΠΣΣΕ θα καταγράψει όλες τις ενέργειες που υλοποιούνται από τις οργανώσεις μέλη του και τα Σώματα Εθελοντών ώστε να γίνει άμεσα ο συντονισμός στον τομέα της εθελοντικής προσφοράς.

Όσον αφορά το ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, πάγια θέση του ΠΣΣΕ ήταν και είναι η ανάπτυξη περαιτέρω συνεργασίας με τις ΑΤΑ οι οποίες έχουν εξίσου σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν στην παροχή κοινωνικών προγραμμάτων. Το ΠΣΣΕ εκφράζει για ακόμη μια φορά την ετοιμότητα και προθυμία του να συνεργαστεί με τις ΑΤΑ για να διασφαλιστεί συντονισμός στον τομέα παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και να μειωθεί το φαινόμενο της σπατάλης ανθρώπινων και οικονομικών πόρων και να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο της υπερκάλυψης για τα ίδια προγράμματα. Σίγουρα η συνεργασία μεταξύ του ΠΣΣΕ και των ΑΤΑ θα διασφαλίσει επίσης ότι στα κοινωνικά προγράμματα των ΑΤΑ θα υπάρχει ο εθελοντικός παράγοντας.

Το ΠΣΣΕ θα εντατικοποιήσει την προσπάθεια διαλόγου με όλους τους αρμόδιους παράγοντες της κοινωνίας ώστε να υιοθετηθεί μια νέα προσέγγιση στην αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης και να μην εγκλωβιστούμε σε βραχυπρόθεσμα μέτρα έκτακτης ανάγκης. Πρέπει όλοι να δεσμευτούμε κατά των οποιωνδήποτε μέτρων θα αποδυναμώσουν τις κοινωνικές παροχές και τα κοινωνικά προγράμματα και υπηρεσίες προς τις ευπαθείς ομάδες τις οποίες στηρίζουν με τόσο κόπο οι εθελοντικές οργανώσεις.

Είμαι βέβαιος ότι οι αξιότιμοι ομιλητές θα συμβάλουν με τέτοιο τρόπο στη σημερινή μας συζήτηση ώστε να δούμε πώς μπορούμε να συνδράμουμε όλοι με συλλογικό και συντονισμένο τρόπο στις νέες οικονομικές προκλήσεις της εποχής μας.

~~~~~

3^ο ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ – ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Με τη λήξη των εισηγήσεων ακολούθησε συζήτηση μεταξύ των συνέδρων

Βασικά σημεία συζήτησης:

- **Αξιοποίηση εθελοντικής προσφοράς:** Κοινή ομολογία είναι ότι πρέπει να αξιοποιηθεί σε μεγαλύτερο βαθμό η εθελοντική προσφορά για αντιμετώπιση της

οικονομικής κρίσης. Να επιστρατευθεί η δύναμη των εθελοντών και οι ανθρωπίνοι πόροι των οργανώσεων για να αντιμετωπίσουμε τις δυσκολίες που έρχονται λόγω της οικονομικής κρίσης.

- **Οικονομικοί πόροι και η διάθεση τους στις εθελοντικές οργανώσεις:** Η οικονομική κρίση θα μειώσει τους διαθέσιμους πόρους ενώ οι ανάγκες θα αυξάνονται. Το πρόβλημα της οικονομικής κρίσης είναι ορατό και πρέπει άμεσα να ληφθούν αποφάσεις και να δράσουμε προληπτικά στα προβλήματα. Αυξάνεται η υποχρέωση του εθελοντικού κινήματος να επινοήσει τρόπους για να επιτελέσει την αποστολή του. Πρέπει να επινοήσουμε τρόπους εισροής πόρων και από άλλες πηγές για να μην υπάρχει τόση εξάρτηση των οργανώσεων από το κράτος για οικονομική βοήθεια. Η οικονομική κρίση επηρεάζει τους εθελοντές και το εθελοντικό κίνημα και το κράτος πρέπει να σταθεί αρωγός στην προσπάθεια που καταβάλλουν οι εθελοντές. Έγινε αναφορά ότι η οργάνωση σήμερα θεωρείται βάση οδηγίας της ΕΕ οικονομική επιχείρηση. Θεωρείται υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος κάτι το οποίο θα διαμορφώσει νέο πλαίσιο σε αυτή τη δύσκολη περίοδο της οικονομικής κρίσης που διανύουμε.
- **Περαιτέρω ανάπτυξη του εθελοντισμού:** Επισημάνθηκε ότι ο εθελοντισμός δεν ξεκινά από την οργανωμένη του δομή. Ο εθελοντισμός ξεκινά από την οικογένεια, τη γειτονιά, την κοινότητα, τις οργανωμένες δομές της κοινωνίας (τα σχολεία, την εκκλησία, κ.ά) και εκεί πρέπει σήμερα να εστιάσουμε περισσότερο την προσοχή μας για να συνεχίσουμε να καλλιεργούμε την εθελοντική κουλτούρα στους πρώτους βασικούς πυρήνες της κοινωνίας ώστε να αναπτύσσεται συνεχώς το εθελοντικό κίνημα.
- **Συντονισμός φορέων:** Πρέπει να ασκηθεί συντονισμός με τη συμμετοχή όλων των φορέων (εθελοντικών οργανώσεων, εκκλησία, τοπική αυτοδιοίκηση, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, κ.ά.) για διαμόρφωση στρατηγικής για όλες τις κοινωνικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται για πιο άμεση και έγκαιρη αντιμετώπιση των τοπικών αναγκών. Έγινε αναφορά στο συντονιστικό ρόλο του ΠΣΣΕ και των ΕΣΣΕ σε σχέση με τις εθελοντικές οργανώσεις βάσει του νομοθετικού πλαισίου που δέπει τη λειτουργία του ΠΣΣΕ. Μέσα από το συντονισμό μπορούν να αναπτυχθούν συνέργειες και να επιτευχθεί εξοικονόμηση πόρων κάτι το οποίο θα επιφέρει καλύτερα αποτελέσματα στην εξυπηρέτηση των κοινωνικών αναγκών.
- **Συντονισμός εθελοντών:** Έγινε αναφορά στο Σώμα Εθελοντών και στους εγγεγραμμένους εθελοντές του που είναι οι αφανείς ήρωες της κοινωνίας οι οποίες χωρίς γραφειοκρατικές διαδικασίες προσφέρουν με ανιδιοτέλεια σε όσους έχουν ανάγκη. Υπήρξαν τοποθετήσεις κατά πόσον οι εθελοντές πρέπει να

21ο Ετήσιο Συνέδριο ΠΣΣΕ
'Η οικονομική κρίση και η συμβολή των Εθελοντικών Οργανώσεων και των προγραμμάτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην αντιμετώπιση της'

συντονίζονται ή απλά να τους παρέχονται μόνο διευκολύνσεις. Υπήρξαν και κάποιες απόψεις ότι οι εθελοντές δεν επιθυμούν να είναι δεσμευμένοι σε δομές, πυραμίδες ή σε περίπλοκες οργανωτικές κουλτούρες. Η άποψη που επικράτησε είναι ότι είναι αδύνατο να επιτελείται εθελοντική προσφορά με αποτελεσματικότητα χωρίς να υπάρχει κάποιου είδους συντονισμός ο οποίος μεταξύ άλλων περιλαμβάνει διευκολύνσεις, στήριξη, παρακολούθηση, εκπαίδευση και αναγνώριση του έργου των εθελοντών.

ΛΗΞΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ